

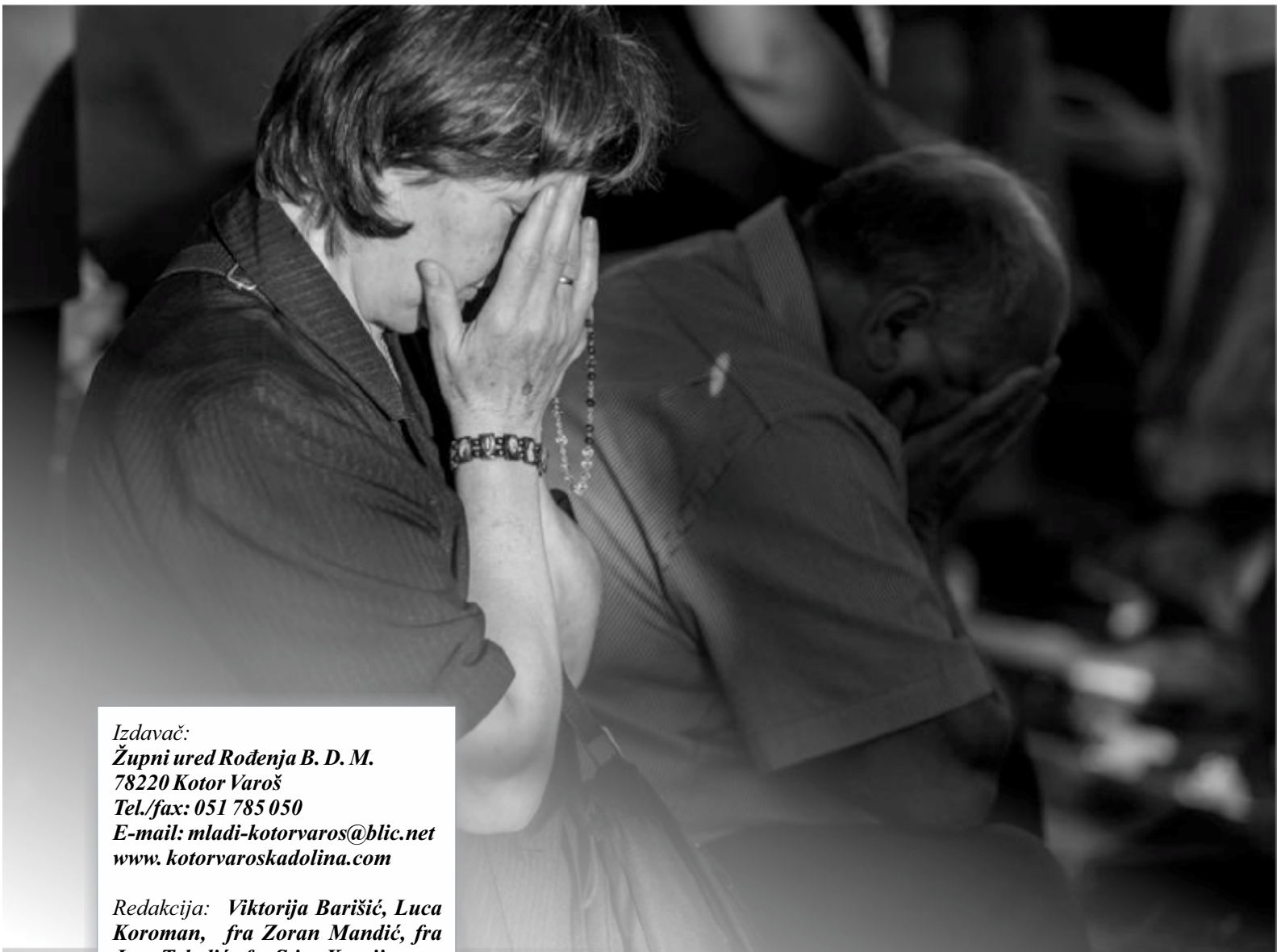

Broj 113. listopad, 2016.

GLASNIK

KOTORVAROŠKOG KRAJA

Izdavač:

Župni ured Rođenja B. D. M.

78220 Kotor Varoš

Tel./fax: 051 785 050

E-mail: mladi-kotorvaros@blic.net

www.kotorvaroskadolina.com

Redakcija: Viktorija Barišić, Luca Koroman, fra Zoran Mandić, fra Juro Tokalić, fra Stipo Karajica, fra Stipo Marčinković, fra Anto Šimunović, fra Petar Karajica, fra Marko Bandalo

Glavni urednik:

Fra Anto Šimunović

Tehnička obrada:

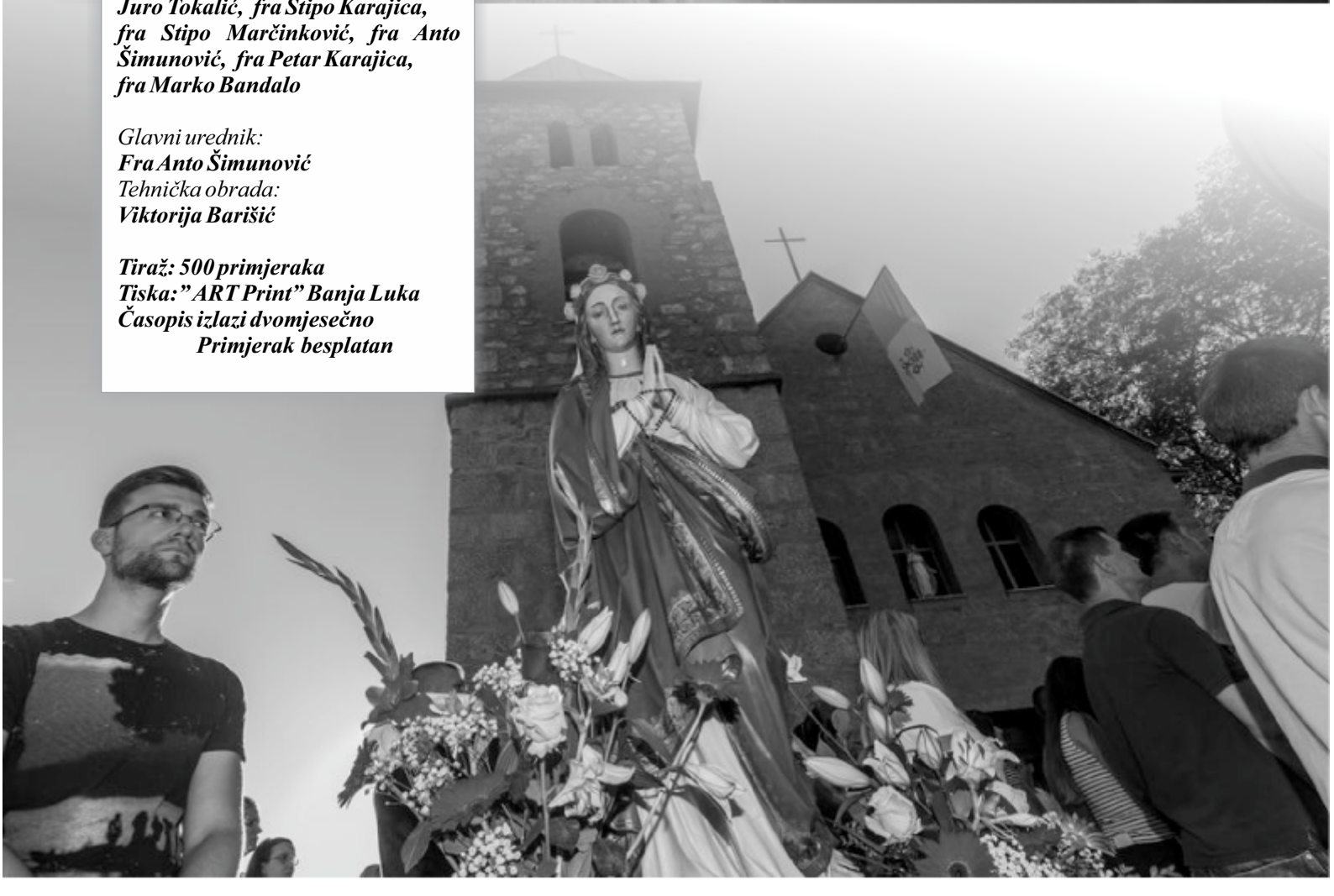
Viktorija Barišić

Tiraž: 500 primjeraka

Tiska: "ART Print" Banja Luka

Časopis izlazi dvomjesečno

Primjerak besplatan

Četverostruka proslava u Kotor Varošu

U župama Kotor Varoš i Sokoline u BiH od 14. do 16. kolovoza održana je četverostruka proslava: 50. obljetnica svećeništva fra Marka Kovačića i 25. obljetnica svećeništva fra Pere i fra Stipe Karajice i fra Mire Martina Relote te svetkovine Uznesenja BDM u Sokolinama i Sv. Roka na Rokovu groblju u Kotor Varošu. Prva trojica jubilaraca su Kotorvarošani, a četvrti je sadašnji župnik i gvardijan u Fojnici rodom iz Busovače. Obje obljetnice svećeništva svečano su proslavljene u nedjelju 14. kolovoza u župnoj crkvi Male Gospe u Kotor Varošu.

Koncelebrirano misno slavlje predvodio je najstariji kotorvaroški franjevac, zlatomisnik fra Marko Kovačić, a propovijedao je pomoćni banjalučki biskup dr. Marko Semren. Koncelebriralo je petnaestak svećenika među kojima su bili i definatori Franjevačke provincije Bosne Srebrene fra Vinko Sičaja i fra Zdravko Dadić. Liturgijsko pjevanje predvodio je župni zbor sv. Petra i Pavla iz Kaptola kod Požege pod ravnanjem Josipa Prajza koji je podrijetlom iz Kotor Varoša, kao i više pjevača iz spomenutog zbora.

Biskup Semren je u propovijedi, između ostaloga, rekao: „Dragi slavljenici, svjestan sam da vaši jubileji sadrže poruku koja je toliko duboka i bogata da je ja ne mogu ukratko izložiti. Svjestan sam da se bogatstvo života ne može potpuno izreći i opisati, jer imamo izravan pristup samo vidljivoj strani ljudskoga života, a područje nevidljivog je veće i šire. Vjerujem da je u vašem 50 i 25-godišnjem svećeničkom životu uvijek bila prisutna misao vodilja koju ste kao mladomisnici napisali na svojim spomen-sličicama. Zahvalni smo Bogu što postojite, što vas je Bog stvorio i nama darovao. Vi ste od Boga dobivene darove umnažali tako što ste ih davali drugima. Ljudski je život dar i on može uspjeti samo u ljubavi, to jest u nesebičnom darivanju. Dragi slavljenici, vjerujem da ste svjesni kako su darovi izvor obveze i odgovornosti. Podsjećam vas da Crkva nalaže svećenicima da Krista vjerno nasljeduju. Svećenik je Božji čovjek koji potpuno pripada Bogu, koji je ispunjen Duhom Božjim i posjeduje karizmu Duha Svetog. Sv. Pavao piše svom učeniku i suradniku

Timoteju: 'A ti, čovječe Božji, teži za pravednošću, pobožnošću, vjerom, ljubavlju, postojanošću, krotkošću! Bij dobar boj vjere...!' Svećenik je čovjek među ljudima. On je čovjek Božje riječi, u ime Krista vrši poslaničku službu. Svećenik je čovjek opraštanja. On je prijatelj Kristov, čovjek euharistije, prorok Božji, „čovjek izabran između ljudi“, koji je 'postavljen na korist ljudima u njihovu odnosu s Bogom, da prinosi i darove i žrtve za grijehe, i za narod i za samoga sebe'(Heb 5,1-3). Za Franza Kamp-hausa idealni svećenik sam proživljava ono što čini i naviješta.

Papa Franjo naglašava kako sukus svećeničkome životu daje spremnost da, poput Mojsija, pusti nek' mu plamen neizgorivoga grma spali karijerističke ambicije i čežnju za moći te da bos kroči zemljom, kloneći se hladne stogoće i površnosti koja teži svidjeti se svima. Našavši Isusa Krista kao konačnu istinu svoga života, svećenik ne čežne za ovozemaljskim častima i vezivanjem vjernika uz sebe, nego nastoji živjeti srcem i djelom siromaha. Svećenik, utvrđivan jednostavnom vjerom naroda Božjega i u zajedništvu konkretne Crkve, služi ljudima u njihovu susretu i prijateljstvu s Kristom. Boreći se protiv narcisoidnosti i svećeničke zavisti, svećenik služi zajedništvu koje je jedno od imena za Milosrđe. Zadnja svrha svećeničkoga služenja je da u ostvarivanju Kraljevstva Božjega nalazi svoju radost i temelj svoje nade.“

Biskup se osvrnuo na pročitane biblijske odlomke: Jer 38,4-6.8-10; Heb 12,1-4; Lk 12,49-57. Imajući te odlomke na umu, govorio je o vjernosti svećenika i vjernika. Istaknuo je kako je „vjeran onaj čovjek koji ostaje kod onoga što je rekao, obećao ili učinio. Kad je pošao jednim putem, ne napušta ga lako, ustrajava u njemu unatoč poteškoćama. Kad je nešto odlučio, ne odstupa od svoje odluke. Vjeran čovjek je hrabar, nepokolebljiv, pouzdan i nikad druge ne ostavlja na cjedilu. Ne boji se prijetnji, ne uzmiče pred progoniteljima i ne plaši se žrtava, pa čak ni smrti.“ Takvi su bili proroci među kojima se osobito ističe prorok Jeremija, o čijoj sudbini je

Biskup detaljno govorio. Govorio je i o „ognju“ koji je Isus, prema evanđelju, bacio na zemlju. Radi se o ognju ljubavi. Ljudi su bića koja se mogu zapaliti tim ognjem. Taj oganj može početi gorjeti u drugom biću.

„Kod većine ljudi koji žive srcem možemo otkriti kako je njihov oganj zapalio netko drugi, netko tko je već gorio istom vatrom. Iskra mora vrcnuti u srcima. Svatko od nas mora se pustiti zagrijati od plamena koji je Krist upalio. Evanđelje je rođeno od neizmjernog žara i povjerenje je „oduševljenima“ radi Kraljevstva Božjega. Bilo koju ulogu vršili u Crkvi, nužno je pokazivati pravu oduševljenost za Boga i za ljude 'koje On ljubi'. Ako Bog ne užari srce svećeniku, ako Bog nije sve za svećenika, svećenik ne kaže ništa o njemu, iako mu je uvijek u ustima.

U svom dosadašnjem životu i radu, rekao je biskup Marko, naši su slavljenici nalazili snagu u današnjim misnim čitanjima i u svojim svećeničkim geslima iz kojih proizlazi poruka: „Kako bismo se mogli umoriti, kad naviještamo - nosimo Krista koji ispunja, nosi nas“. Naši jubilarci danas nas pozivaju na nasljedovanje Isusa Krista i potiču: 'Sjećajte se svega puta kojim vas Gospodin, Bog vaš, vodio!' (Pnz 8,2) i recite hvala Kristu na svemu što je bilo i na svemu što će biti.

Dragi slavljenici, živjeli, i neka vas Duh Božji vodi i dalje u vašim svećeničkim životima u služenju Crkvi na hvalu Bogu i dobro čovjeka“, rekao je biskup Semren.

Nakon misnog slavlja, ispred i oko župne crkve na objedu je bilo oko 1600 Kotorvarošana.

Tijekom dana u župu Sokoline, koja je od Kotor Varoša udaljena oko sedam kilometara i u kojoj više nitko ne živi, stigla je jedna veća skupina mladih hodočasnika iz Jajca i Podmilačja koji su propješačili put od 60-ak kilometara, preko planine Ranča, dubokog kanjona rijeke Ugra i sjevernih obronaka Vlašića. U popodnevnom satima u Sokolinama je slavljena misa uočnica Uznesenja BDM.

Bio je to treći dan trodnevnice koju su predvodili fra Pero Karajica, fra Zoran Mandić i fra Mišo Sirovina.

Koncert Miroslava Škore pod motom *Zahvala Gospi Sokoljskoj* održan je na livadi u župnom dvorištu, pod golemim šatorom koji je bio uređen poput velike sportske dvorane. Na koncertu je bilo oko 2.500 osoba, a nije bilo ni jednog incidentnog slučaja remećenja javnog reda i mira. Fra Pero Karajica rekao je da su pod šatorom kotorvaroški Hrvati bili „jedno srce i jedna duša“.

Na svetkovinu Uznesenja BDM, zaštitnice Sokolina, misu u 9 sati predvodio je novi kotorvaroški župnik fra Zoran Mandić, a pučku u 11 sati fra Marko Kovačić. Koncelebriralo je desetak svećenika. Liturgijsko pjevanje predvodio je župni zbor iz Kaptola kod Požege. Fra Marko je u propovijedi istaknuo kako je od početka Crkve među kršćanima bila živa vjera u slavno Uznesenje Marijino. Ono što su kršćani stoljećima vjerovali, papa Pio XII. svečano je potvrdio i 1950. godine proglasio vjersku istinu o Uznesenju BDM. U tajni Uznesenja izraženo je kako je čovjek pozvan na vječni život. Marija nam je snažna i uspješna zagovornica kod Boga. Njoj nisu strane patnje, brige, nevolje i napori ljudskog života. Marija brine za ljude koji su potrebni njezine pomoći.

Marija je iskusila patnje, boli i nevolje života. Ona zna kako mogu biti teški životni križevi i nevolje. Iskusiła je gorki okus ljudskih suza. Stoga se njoj uvijek možemo obratiti, podijeliti s njom naše radosti, ali i boli i žalosti, uvjereni da nas ona razumije i da će nam pomoći. Fra Marko je naveo primjer Marijinog zagovora kad su neki ljudi jednoj majci ukrali muško dijete s nakanom da ga oslijepe i s njim prose. Ali, uspjela ga je kupiti jedna žena. To dijete je postalo svećenik. Na jednom hodočašću u Lurdu taj svećenik je pričao o svojoj sudbini. Među slušateljima je bila i njegova majka koja je, uz Marijinu pomoć, sina prepoznala po madežu na ruci. Marija se brine za svoju djecu, osobito za one koji su se pokolebali u vjeri, zvanju i krepostima. Najviše se zauzima za umiruće koji su na rubu vječne propasti, rekao je fra Marko.

U popodnevним satima na Rokovu groblju u župi Kotor Varoš misu uočnicu predvodio je fra Pero Karajica koji je

spomenuo kako je u župi Kotor Varoš 1991. godine, kada su on i fra Stipo Karajica slavili svoje mlade mise, bilo 43 vjenčanja. Danas je stanje potpuno drugačije. Stoga se fra Pero pitao ima li šanse da se promijeni sve ono što je teško u dušama nazočnih. U njihovim dušama su njihovi zavjeti i prolivene suze. Na njihovim rukama primijetio je žuljeve dobivene od tjelesnog rada. Svoje žrtve, strahove i planove, neprospavane noći, želje i vapaje, molitve nade želimo danas prikazati dobrom i milosrdnom Bogu i našem zaštitniku svetom Roku, za se i za sve one koji su u svezi s nama. Molimo BDM i sv. Roka da nam pomognu neriješiti sve - nego iz dana u dan nositi i rješavati tjelesne i duševne boli, patnje i nevolje i padove. Imamo pravo i Boga uključiti u svoje planove. Od BDM Marije učimo moliti i kršćanski živjeti. Učimo se bratskoj ljubavi i kršćanskoj solidarnosti u ovoj godini Božanskog milosrđa. Neki od vas, u ovom ratu za ovo mjesto su dali svoju krv, neki su darovali život, a neki još uvijek trpe posljedice progonstva. U svemu neka bude Božja volja. Treba imati povjerenja u Boga.

U kancelariji jednog uglednog i pobožnog poduzetnika stoji natpis: 'Bože, ako ja tebe, zaposlen oko zemaljskih briga i poslova, zaboravim, nemoj ti mene zaboraviti'. Ali nemoj ni ti Boga zaboraviti. Koliko u svojim planovima i željama, mukama i patnjama računamo na Boga? Dobro bi bilo reći Bogu da nam je u svemu

potreban. Potrebna nam je Božja pomoć, ali i pomoć jednih drugima i oslonac jednih na druge. Ne daj Bože da jedni drugima, umjesto na poticaj, budemo spoticaj. Molimo Boga da nas ne zaboravi, osobito u teškim i mučnim trenucima života, ali i mi ne zaboravimo njega. Potrebni su nam dobri međusobni odnosi kojih nema bez dobrote, ljubavi i praštanja. Nemamo pravo nikoga prekrižiti. Pokajanje je velika stvar za kršćanina.

Fra Pero je spomenuo kako je sv. Rok nakon dugog boravka izvan svog zavičaja, odlučio se vratiti svojoj kući. Spomenuo je kako se i njegov kolega fra Miro Martin Relota iz Italije vratio u Bosnu nakon 25 godina. Čestitao je onima koji se vraćaju ili se namjeravaju vratiti u svoj zavičaj. Čestitao je svima koji Boga uzimaju za svoga životnoga suputnika i onima koji se ne boje života, koji se ni križeva ne boje. Spomenuo je kako je sv. Rok, vraćajući se u svoj zavičaj, dospio u petogodišnji zatvor. Ozbiljno je shvatio Božji poziv da služi drugima, osobito slabima i bolesnima. Svi koji smo došli ovdje sa svojim željama i planovima, patnjama i nevoljama, nastojmo kroz život ići tako da nam Božja riječ bude orijentir. „Potrebno je računati na Božju milost, ali imati i ljubavi prema braći ljudima, rodnoj grudi i svojoj domovini.

“ Fra Pero je naveo primjer kako je neki mladić postao redovnik da bi spasio sebe i svoju dušu. U samostanu je bio revan i pobožan, ali vremenom je njegova pobožnost ohladila.

U međuvremenu mu je umrla majka. On se uplašio. Nije više mislio na sebe, nego se molio za spasenje duše svoje majke. Jednog je dana imao viđenje kako se na posljednjem sudu nalazi na lijevoj strani s odbačenima, a njegova majka na desnoj strani s pravednicima. Kad ga je majka ugledala, povikala je: 'Otkud ti, Sine moj, među optuženima? Zar nisi otišao među redovnike da spasiš svoju dušu? Nesretniče, što si učinio od tolikih milosti koje ti je Bog udijelio?' Kad je viđenje iščezlo, mladić je drhtao od straha i odlučio je promijeniti svoj život. Postao je toliko prerevan da su ga odvrćali da ne bude toliko strog prema sebi. On je odgovarao da je i to malo što čini. Ako nisam mogao podnijeti pogled svoje majke koja me prekoralila, kako ću se na sudu pojaviti pred Bogom i njegovim licem? Stoga budimo odgovorni za darove koje nam Bog daje. Istina, Bog je milosrdan, ali je i pravedan.“ Na kraju je fra Pero izmolio prelijepu molitvu sv. Vinka.

U večernjim satima u Sokolinama je Ivan Zak održao dobrotvorni koncert. Na svetkovnu Sv. Roka misu u 9 sati na Rokovu groblju predvodio je župnik Sokolina i Vrbanjaca fra Juro Tokalić, a pučku u 11 sati predvodio je fra Stipo Karajica. U misnom slavlju sudjelovali su hodočasnici koji su autobusima ili autima došli iz jajačko-pougarskog i banjalučkog kraja. Liturgijsko pjevanje predvodili su domaći pjevači, uz harmonijsku pratnju Vinka Jelušića.

Na svakoj od pučkih misa sudjelovalo je po tri do tri i pol tisuće kotorvaroških Hrvata.

Župnik fra Zoran pozdravio je nazočne istaknuvši zajedništvo koje se osjeća na Rokovu groblju. A župnik Sokolina i Vrbanjaca fra Juro Tokalić blagoslovio je hodočasnike iz Jajca i Podmilačja.

Fra Stipo Karajica je na početku misnog slavlja rekao da su ovo najljepši dani u Kotor Varošu i da je kotorvaroška dolina satkana od najljepših dragulja, bisera, a to su kotorvaroški Hrvati, koji su danas razasuti diljem svijeta te svojom mladošću, ljepotom, molitvom i pobožnošću uljepšavaju, začuđuju i zavidljuju kršćanski svijet u mjestima svog boravka. Ova najljepša tri kotorvaroška dana, od pamtivijeka doživljavana i proživljena, zaključimo s liturgijskim slavljem te preporukom i zagovorom, zaštitom i blagoslovom odozgo, da Bog, po zagovoru sv. Roka, svaku vašu molitvu, zavjet i žrtvu tolikih prijedanih kilometara usliši i da ponesete odavde snagu, ljepotu, dobrotu, mir u mjesta svog boravka, naglasio je fra Stipo, koji je u propovijedi pozvao nazočne da otvore oči, skinu tamne naočale i nakon mise komentiraju samo ono što su slušali i čuli u današnjim misnim čitanjima. Istaknuo je riječi evanđelja po Mateju da su kršćani sol i svjetlo svijeta. Sv. Rok je živio 32 godine (1295. – 1327.) Ozdravio je mnoge bolesnike od gube. Naše su gube: zavisti, zloće, mržnje, ogovaranja, ljubomore, zavisti, laganja. Fra Stipo je Kotor Varoš nazvao povijesnim i najljepšim draguljem svijeta, a ta

ljepota i duhovnost utemeljene su na čvrstom pouzdanju u Boga od kojeg kotorvaroški Hrvati očekuju dobrotu, milosrđe i blagoslov. Ovo su najljepši dani koje je kotorvaroška dolina doživjela. „Potičem i sebe i tebe da gajiš svoju kulturu, svoju ljepotu i zavičajnost, dobrotu i širokogrudnost i svoje milosrđe. Nalazimo se u Godini milosrđa koja poziva na milosrđe. Molimo milosrđe i oproštenje. Neka vas sveti Rok blagoslovi i nagradi za dolazak ovdje iz Australije, Amerike i Kanade i Europe. Da naši i vaši dolasci ne budu uzaludni, svoju gubu, svoju bolest, svoju potištenost, razočaranost i uskogrudnost preporučimo zaštititi sv. Roka da bismo ozdravili i da u sredinama gdje boravimo, živimo ljepotu, dobrotu, milosrđe, praštanje, radost, te budemo sol i svjetlo svijeta“, rekao je fra Stipo.

Na kraju misnog slavlja fra Zoran je zahvalio volonterima i Podbrdcima koji su lijepo uredili Rokovo groblje. Kotor Varoš je ovih dana vrvio prognanim Kotorvarošanima. Fra Zoran se zahvalio i onima koji su pošto-poto htjeli da ništa od ovih slavlja ne uspije. Istaknuo je kako je ove godine proslava Gospojine i Rokova podignuta za jednu ljestvicu više. Pozvao je nazočne da početkom listopada dođu na izbore i glasuju po svojoj savjesti. „Vrata župnog ureda uvijek su vam otvorena. Mi smo vam na raspolaganju, zajedno s onim ljudima koji vam mogu pomoći. Rado dođite, jer ovdje ste svoji na svome.“ Fra Zoran se zahvalio na darovima za sve buduće građevinske, infrastrukturne i ostale projekte, za siromašne i Glasnik kotorvaroške doline te napomenuo kako on i fra Juro Tokalić ostaju tužni s vrlo malim brojem kotorvaroških Hrvata.

Naime, prije Domovinskog rata župa Kotor Varoš imala je oko 5.600 vjernika, Sokoline 1.800 i Vrbanjci 3.500. Danas u sve tri župe živi samo oko 250, uglavnom starijih osoba. Domovi i gospodarski objekti prognanih sablasno zjape prazni. Porušeni su, zapaljeni i devastirani. Mnogih sela više uopće nema kao i cijele župe Sokoline.

Kotor Varoš, 14. do 16. kolovoza 2016.

Stipo Marčinković

Blagoslov križa na "Otarišću"

U svome djelu "Katolici u Kotorvaroškom kraju" pok. Anto Slavko Kovačić u opisu sela Zabrdje donosi "svjedočanstvo Jure Topalovića zvanog Babo, da je na njegovoj njivi, čiji se jedan dio zove "otarišće", nekoć bio oltar" ida su se dvije daske toga oltara čuvale dugo kod Macana Topalovića. Uz kanonske slike Isusova lika i Srca Marijina na jednoj je bila urezana godina 1772. Isti "Babo" svjedoči da su se ove daske kao znamenje iznosile u vrijeme nevremena (str.125-126).

Približno na mjestu "otarišća" dijelu koji se zove Brig, nekoliko mladih entuzijasta, točnije sinovi Tome Topalovića – Rokinoga uz pomoć Ive Topalovića – Iće (Mijata Dininoga) podigoše lijepi znamen – Križ. Uskoro su se uključili i drugi – Marko Topalović Brzi i njegovi sinovi započeli su kopanje i ravnjanje puta uz "Pozanovku", tome su se priključili još neki, pa je Stipo (Stipica) Šimunović – Dudin od vode Kačare doveo put do "Šimuna", a Ivan Šimunović Cvičko produžio je put do "Lokve" da se može dovesti do iznad svoje "Biljevine". Naravno, akciji su se priključivali pojedinci svojim novčanim prilozima i na drugi način.

I onda, nakon možda i stoljeća, 13. kolovoza 2016. Križ je blagoslovljen i na "otarišću" je slavljena sv. misa uz nazočnost pristiglih vjernika, a poslije je nastavljeno istinsko narodno veselje. Sve su uljepšale tri generacije žena u narodnim nošnjama našega kraja. Vjerujem da je uz sjetnu radost nas ovozemljana bila i radost na nebu od onih koji su se nekoć na "Brigu" družili, vijećali i kolo igrali.

Hvala svima koji nisu žalili truda i sredstava za ovaj uistinu lijepi dar svome rodnom kraju.

Fra Anto Šimunović

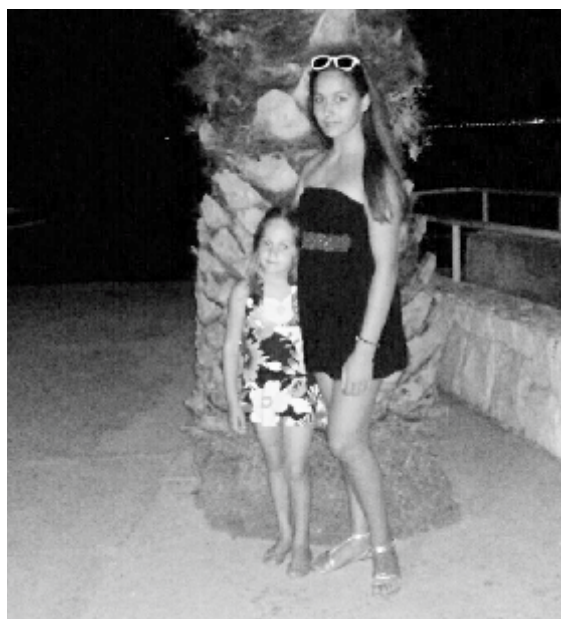
More i djeca

Ima ljudi koji se ne umaraju dok čine dobro. To nekima dođe kao dobra navika. Takav je gospodin kapetan Joško Berket iz Kaštela (Kambelovac). Prošle godine ugostio je boravkom na moru jednu skupinu Kotorvarošana - djeca s roditeljima. To je ponovio i ove godine. Kao već bivši kotorvaroški župnik s velikim zadovoljstvom pratio sam i ove godine tu skupinu.

Osim samoga dara ljetovanja još više veseli spoznaja da ima ljudi koji misle na druge. Gospodin Joško cijelo ljeto ugošćuje djecu iz cijele Bosne i Hercegovine. Osnovni i glavni motiv mu je da pomogne drugome.

Neka ga dragi Bog nagradi za sva njegova dobročinstva.

Fra Anto Šimunović

Gastro prezentacija 2016.

U subotu 27. kolovoza 2016. održana je Gastro manifestacija i prezentacija ručnih radova, koja je okupila samo 12 izlagača u natjecateljskom dijelu.

Postala je tradicija već unazad nekoliko godina da naš ured sudjeluje na manifestaciji. I ove godine žene Mira, Branka i Borka Juričević, Ankica Verić, Anđa Tomić, Mandica Mandušić, Janja i Viktorija Barišić, Slavica Stipić, Mira Petričević, Klara Nikolić, Luca Marković, Dragica Jelušić – Makedonka, obitelj Zeba Stipe i obitelj Brkić nisu žalili truda ni vremena i pripremile su slatka i slana jela koja su prezentirale žiriju. Prema ocjeni žirija, prvo mjesto je pripalo Rimokatoličkom župnom uredu u kategoriji za najraznovrsniju ponudu (imali smo 37 ponuda) najljepše uređen štand na Gastro prezentaciji imala je Islamska vjerska zajednica, dok je Pravoslavna crkvena opština Kotor Varoš imala najoriginalniju etno trpezu.

Ovo su lijepa i vrijedna okupljanja koja održavaju tradicije naroda, koji ovdje žive, služe i za bolja međusobna upoznavanja i druženja.

Hvala ženama koje su sudjelovale i učinile da kao i uvijek budemo pobjednici u izboru najraznovrsnije ponude.

Viki

Patron župe - Mala Gospa

Vjernici kotorvaroške doline danas 8.9.2016. godine proslavili su patron kotorvaroške župe, Malu Gospu.

U nazočnosti oko 100 vjernika u 11.00 sati svetu misu predslavio je fra Juro Tokalić uz koncelebraciju domaćeg župnika fra Zorana Mandića i naših fratara iz Jajca – gvardijana fra Ante Šimunovića, zlatomisnika fra Marka Kovačića i fra Jure Stipića.

Fra Juro je istaknuo važnost susreta u ljudskom životu – susreta s Bogom i susreta jednih s drugima.

Poslije svete mise susreli smo se i na pripremljenom objedu pred crkvom. Doživljaj ljepote današnje svetkovine upotpunilo je lijepo vrijeme kojim nas je obdario Gospodin.

Hvala svima koji su dali svoj prinos u pripremi današnjega slavlja.

Fra Anto Šimunović

Radovi u župnoj kući

Već smo pisali da smo započeli s radovima u župnoj kući. Dva kupatila su urađena, Nenad Verić radi na trećem kupatilu a ulazna vrata na kući i kancelariji su zamijenjena. Električar Anto Svetinović iz Jajca radi na izmjeni elektrifikacije u kući.

Ekipa iz Welsa Zlatko Marković, braća Josipović (Čelini) Jako, Zoljo, Pile, Beneš i Ivan su došli iz Austrije i započeli s radovima u kući. Postavljaju se rigips ploče u blagovaonici i dnevnom boravku. Radi se i na novom ulazu. Ništa ovo nije posebno za napomenuti jer u našoj župi vječito se nešto radi ali ovo je akcija koju su oni sami organizirali, kupili materijal, uzeli slobodne dane i došli to ugraditi. Hvala Ivi Topaloviću (Brzi) i Ići Stipiću koji su donirali boju za krečenje prostorija i drugi molerski materijal te Anđelku Zebi i Mati Grgiću - Rodi koji su se pobrinuli da radnici ne budu žedni. Od srca hvala svima koji su sudjelovali i pridonijeli ovoj akciji.

Viki

Bašćinska špilja nade

I ove godine Gospodin Bog nas je obdario lijepim vremenom kod našega listopadskoga skupa u Bašćini. Prve subote u mjesecu listopadu je tužno sjećanje na tragičnost odlaska, zahvala Bogu što nas je očuvao u raznim progonstvima i obdario radošću nade. Sve su te emocije bile prisutne u našoj misi i našim molitvama kod Gospine špilje u Bašćini. Tu smo započeli i listopadsku pobožnost našoj nebeskoj Majci. Bašćinci, predvođeni našim Pranjkovićima (Tunjama), Vidićima, Stipićima, Maljurima i.... bili su i ove godine izvrsni domaćini.

Svet misu je predvodio naš fra Anto Šimunović, jajački gvardijan, a suslavili su domaći župnici fra Zoran Mandić i fra Juro Tokalić te naši seniori fra Marko Kovačić i fra Juro Stipić. Uz ručak, na koji su bili pozvani svi nazočni, čula se i lijepa domaća pjesma. Hvala Bašćincima na ovome lijepome daru našem kraju.

Viki

Proslava svetoga Franje u Vrbanjcima

Daj mi Gospodine da shvatim bližnjega makar on mene ne shvatio. (sv. Franjo Asiški)

U crkvenoj godini mjesec listopad posebno obilježavaju dva velika Sveca. Kao prvo, mjesec listopad je posvećen našoj Nebeskoj Majci, Blaženoj Djevici Mariji, Kraljici Krunice. Kroz cijeli mjesec nju častimo moleći krunicu. Druga velika osoba koja obilježava mjesec listopad jest sv. Franjo Asiški.

Tako, u našem, kotorvaroškom kraju, župa Vrbanjci ima sv. Franju za svoga zaštitnika. Budući da u župi trenutno živi tek dvadesetak osoba, a da bi i oni koji žive izvan župe mogli doći na proslavu sv. Franje, redovito se uzima najbliža nedjelja blagdanu. Tako smo ove godine sv. Franju u Vrbanjcima proslavili u nedjelju, 2. listopada. Svečanu svetu misu predvodio je fra Zoran Mandić, župnik župe Kotor Varoš uz koncelebraciju fra Jure Tokalića sadašnjeg župnika tj. upravitelja župe Vrbanjci.

Nakon svete mise za sve prisutne bio je pripremljeno jelo: čobanac i pečenje uz piće.

Taj dan su se održavali i lokalni izbori u našoj Domovini. Dosta vjernika je pristiglo iz susjedne Hrvatske i drugih europskih zemalja pa se nadamo se da su svi prisutni koji su imali pravo glasa odazvali i glasovali.

Viki

Radovi u župi Sokoline i Vrbanjcima

U srpnju ove godine pregorjela je kompletna elektro-instalacija zvona u crkvi sv. Franje u Vrbanjcima. Morali smo žurno djelovati i tražiti stručnjaka za popravak tj. izmjenu elektronike za zvono. U kratkom vremenskom roku došao nam je gosp. Ilija Benić vlasnik firme GRIVI d.o.o. iz Čatića, Kakanj i na osnovu utvrđenog stanja dao nam je ponudu za kompletnu novu elektrifikaciju postojećeg zvona, novi bat (zvečak) za zvono, tajmer za mrtvačko zvonjenje, te konstrukciju za zvono. Kompletna ponuda je 2.750 eura. Ponudu smo prihvatili i nadamo se da će do Svih Svetih zvono u Vrbanjcima ponovno zazvoniti.

U župi Sokoline na župnoj kući promijenjen je krov, a uskoro ćemo krenuti i s radovima na izmjeni vanjske stolarije.

*fra Zoran Mandić
fra Juro Tokalić*

Kotor Varoš kroz povijest

Pastoralno svećenstvo i duhovna zvanja

LACIĆ fra Berislav – Rođen u Jajcu 7. veljače 1900, umro u Zagrebu 24. travnja 1965. Bio je župnik od svibnja 1927. do svibnja 1928.

JAKEŠEVIĆ fra Bogoljub – Rođen u Jajcu 12. travnja 1899. gdje je i umro 3. kolovoza 1971. Bio je župnik od kolovoza 1930. do svibnja 1940.

ČOSIĆ fra Alojzije – Rođen u Jajcu 12. srpnja 1911. gdje je i živi. Bio je župnik od svibnja 1940. do svibnja 1945.

JURIĆ Aleksandar fra Anto – Rođen u Jajcu 26. svibnja 1882. gdje je i umro 22. svibnja 1960. Bio je župnik, istodobno služeći i sokolsku i vrbansku župu, od svibnja 1945. do veljače 1947.

DENO fra Mijo – Rođen u Podmilačju 20. svibnja 1913. živi u Jajcu. Bio profesor klasičnih jezika u Visokom. Bio je župnik, istodobno služeći i sokolsku i vrbansku župu, od ožujka 1947. do kolovoza 1947.

PELIKAN fra Ivo – Rođen u Jajcu 25. rujna 1917, umro u Tolisi 8. kolovoza 1963. Bio je župnik od kolovoza 1947. do svibnja 1952.

ČONDRIĆ fra Čedo – Rođen u Kiseljaku 27. rujna 1923, umro u Kreševu 9. travnja 1986. Oživio zanimanje za duhovna zvanja u župi. Bavio se proučavanjem prošlosti kotorvaroškog kraja. Bio je župnik od srpnja 1952. do 1962.

LIPOVAC fra Anto – Rođen na Petričevcu 18. studenog 1931. Živi u Banjoj Luci. Napustio franjevački red i svećeničko zvanje 1967. godine. Bio je župnik od 1962. do 1964.

NEIMAREVIĆ fra Branko – Rođen u Gučoj Gori 5. listopada 1929, gdje i živi. Bio je župnik od 1964. do 1967.

BAOTIĆ fra Mato – Rođen u Tišini kod Bosanskog Šamca 14. kolovoza 1938. Živi u Zapadnoj Njemačkoj. Bio župni pomoćnik fra Branku Neimareviću.

VIDIĆ fra Petar – Rođen u Sarajevu 7. kolovoza 1938, gdje i živi djelujući kao meštar novaka. Bio župni pomoćnik fra Branku Neimareviću.

SALAPIĆ fra Tihomir – Rođen u Biloj kod Livna 4. rujna 1934, živi u Čukliću kod Livna. Bio je župnik od 1967. do srpnja 1968.

LEŠIĆ fra Anto – Rođen u Gučoj Gori 15. srpnja 1939, živi u Zagrebu. Napustio franjevački red i svećeničko zvanje. Bio župni pomoćnik fra Tihomiru Salapiću (1967-1968).

KASALO fra Berislav – Rođen u Livnu 20. srpnja 1931, živi u Gornjem Vakufu. Bio je župnik od srpnja 1968. do kolovoza 1970.

TOMIĆ fra Alojzije – Rođen u hercegovačkom Podhumu 17. veljače 1924, umro u Kreševu 18. veljače 1987. Bio je župni pomoćnik fra Berislavu Kasalu (1968-1970).

CVITKOVIĆ fra Miroslav – Rođen u župi Žeravac kod Dervente 25. rujna 1926, živi u zapadnoj Njemačkoj. Naručio „Put križa“ od akademskog slikara Ive Dulčića. Bio je župnik od kolovoza 1970. do 1973.

MILETIĆ fra Franjo – Rođen u Gojevićima kod Fojnice 9. srpnja 1937, gvardijan u Fojnici. Bio je župni pomoćnik fra Miroslava Cvitkovića.

VILIĆ fra Grga – Rođen u Jošavi, župa Potočani, 1. rujna 1945, živi na Plehanu. Zaslužan za gradnju sadašnjeg župnog stana. Bio je župni pomoćnik fra Miroslavu Cvitkoviću i fra Marku Kovačiću.

KOVAČIĆ fra Marko – bio je župnik od 1973. do 1982.

SARAF fra Mato – Rođen u Podmilačju 26. siječnja 1947, živi u Jajcu. Istakao se prilikom gradnje područne crkvice u Bilicama. Bio je župni pomoćnik fra Marku Kovačiću.

ŽILIĆ fra Nikola – Rođen na Šćitu 15. rujna 1949, živi u Zagrebu. Napustio franjevački red i svećeničko zvanje. Bio je župni pomoćnik fra Marku Kovačiću.

RAJIĆ fra Mijo – Rođen u Gospovićima, kod hercegovačkog Podhuma 8. travnja 1947, župnik u Žeravcu. Bio je župni pomoćnik fra Marku Kovačiću.

Nastavit će se...

S. Kovačić, Katolici u kotorvaroškom kraju, Svjetlo riječi, Sarajevo, 1989.,

Bosna ne može bez franjevaca

Naš fra Marko Kovačić proslavio je zlatni jubilej svog svećeničkog poziva, to je bio povod za razgovor s njim.

Fra Marko Kovačić je rođen 4. srpnja 1938. godine u selu Podbrđe u župi Kotor Varoš od roditelja Stipe i Luce r. Zeba. Nakon završenog sjemeništa u Visokom i Franjevačke teologije u Sarajevu zaređen je 10. 7. 1966. za svećenika od biskupa Marka Alaupovića. Fra Marko je u svojih 50 godina pastoralnog djelovanja u Bosni i Hercegovini bio na 13 župa (Plehan, Busovača, Breške, Kotor Varoš, Lepenica, Petrićevac, Zovik, Vijaka, Osova, Dobretići, Šurkovac, Ivanjska i Stratinska), poslao je u sjemenište veliki broj đaka od kojih je njih 15 postalo svećenicima, te jedan biskup.

Fra Marko rođeni ste 30-ih godina, proživjeli ste Drugi svjetski rat - dokle seže Vaše sjećanje (kako vam je u sjećanju ostalo djetinjstvo, roditelji, obitelj, rodni kraj)?

Sjećam se samo drugog dijela Drugog svjetskog rata. Tada je bombardirana rodna kuća od strane njemačke avijacije. U kući je u to vrijeme boravila partizanska vojska što je i bio razlog bombardiranja. Tom prigodom majka mi je ranjena i jedva preživjela. Imao sam brata od 3 mjeseca i nedugo nakon ove nesreće on je preminuo. Otac mi je bio težak i imao je nas devetero djece (6 kćeri i 3 sina). Dvije sestre i brat su mi umrli u dječjoj dobi. Ja sam peto dijete i prvo muško. Kao dijete i sve dok nisam otišao u Franjevačko sjemenište u Visoko radio sam s ocem na njivi i pomagao u svim ostalim poslovima, jer nam je poljoprivreda bila glavni izvor financiranja. U to vrijeme većina žitelja Kotor Varoša je preživljavala od onog što sebi proizvedu na njivi. Život je bio težak, ali podnošljiv.

Spomenuli ste svoj odlazak u fratre, kakav je u to vrijeme bio život u sjemeništu u Visokom?

Kad sam otišao u sjemenište, 1955. godine, život je bio vrlo težak. Vladala je oskudica u svemu - od prostora pa do najosnovniji stvari za život. Naime, tadašnja država nam je oduzela dvije trećine zgrade sjemeništa u Visokom, a nas 64 đaka i sve profesore smjestili u taj premali dio zgrade. Općenito u državi je vladala oskudica, a pogotovo u sjemeništu jer je tadašnji sustav bio protiv ovakvih ustanova. Naše sjemenište je funkcioniralo samo od pomoći župa (pobira), a ostalih prihoda nismo imali.

Proživjeli ste nekoliko društvenih sistema. Kako je bilo biti fratar u ateističkom društvu, a kako to vidite danas.

Teško je biti fratar i danas, a kamo li u vrijeme komunizma. U tom sustavu nismo imali nikakvih prava. Napredak i rad u župama je uvijek bio kočen od strane vlasti. Gradnja bilo kakvih objekata je bila strašno teška za izvesti, ne iz nemogućnosti gradnje, nego zbog muke oko dobivanja potrebnih dozvola. Recimo dok sam bio u Kotor Varošu uz veliku muku sam uspio dobiti dozvole za gradnju župne kuće i pastoralne dvorane, ali za ogradu oko

župnog dvorišta nikada nije data dozvola. No, narod je uvijek pomagao prema svojim mogućnostima pa barem nismo oskudijevali u najnužnijem. U to vrijeme nije samo bilo problema oko ovog operativnog i administrativnog dijela nego i u samom pastoralnom radu s vjernicima, jer tadašnji sustav je branio većinu pastoralnih aktivnosti. Danas je to posve drugačije.

Puno je lakše biti fratar danas, ako ništa zbog veće slobode djelovanja.

Razgovor s fra Markom Kovačićem

Vi ste bili u zadnjem ratu u žepačkom kraju. Kako ste doživjeli taj rat, imate li loša iskustva i što mislite o pomirenju naroda u Bosni i Hercegovini?

Što se tiče rata žepački kraj je bio jedno od najugroženijih područja u BiH. Uspijevali smo se nekako sačuvati iako smo bili u okruženju, jer tu su se Hrvati borili na jednoj strani protiv Srba, a na drugoj protiv Bošnjaka. Iskreno, pomalo je to bilo žalosno, jer smo u jednom razdoblju bili napadani od Srba, a Bošnjaci su nam pomagali. Nakon toga se sve okrenulo pa su nas napadali Bošnjaci a Srbi pomagali. To je najbolji pokazatelj pogubnosti tog rata i iskorištavanja običnog čovjeka. Preko noći su prijatelji postajali neprijatelji a neprijatelji prijatelji. Ja mislim da ovdje mora doći do pomirenja, ali kad?!

Za vrijeme posljednjeg rata vodili ste i kroniku. Što ta kronika donosi?

U toj kronici su zapisani svi glavni događaji koji su se zbili u župi Osova u vrijeme rata. Od pastoralnog djelovanja pa do društvenih zbivanja.

Što mislite tko snosi odgovornost za sve zlo koje nas je zadesilo u zadnjem ratu i poraču i možemo li se pomiriti s prošlošću, skinuti sa sebe breme zlopamćenja i krenuti k pomirenju?

Ja mislim da je realno reći da je glavni krivac za sva događanja u devedesetim godinama tadašnja Srbija na čelu sa Slobodanom Miloševićem, a u BiH njegovi poslušnici Radovan Karadžić i Ratko Mladić. Kasnije je došlo i do razilaženja Hrvata i Bošnjaka i učinjena su mnoga zlodjela. No, mi moramo krenuti dalje. Nema čovjeka na svijetu kome nije učinjena nepravda, ali vidimo u kakvom stanju nam je država jer se držimo prošlosti. Danas imamo ljude koji zaboravljaju a ne opraštaju, a mi moramo opraštati a povijest pamtiti. Zato mislim da je vrijeme da se okrenemo budućnosti, a prošlost ostavimo iza sebe.

Nakon rata ste bili u porušenim i raseljenim župama (Dobretići, Šurkovac, Ivanjska i Stratinjska). Kakav je način života tih ljudi koji su se vratili, a kakav odnos raseljenih prema rodnoj grudi?

Ljudi koji su se vratili pokazali su veliku ljubav prema rodnom kraju i ja im iskreno čestitam na hrabrosti i ustrajnosti. Ima i onih koji su u tuđini a vole svoj kraj i ne gube vezu s rodnim krajem, ali ima i onih koji su nakon što su rasprodali sve u domovini zaboravili da su ikada tu živjeli.

Vi ste evo već u osmoj deceniji, skupili ste kroz te godine dosta iskustva i životne mudrosti. Možete nam reći kako da starimo i što možemo očekivati od starijih i iskusnijih?

Najbolja priprema za starost jest uredan život. Ja svoju starost i zdravo tijelo i duh zahvaljujem upravo urednom životu. Kad kažem uredan život ne mislim samo na zdrav način života i njegovanje tijela nego i na vođenje brige o svojim duhovnim dobrima koji su mi darovani.

Kako ste rekli mi stariji smo kroz godine skupili dosta životnog iskustva i mudrosti pa mislim da od većine nas uvijek možete dobiti barem dobar savjet. Jer kako kažu "život bez iskustva je kao kola bez kotača".

Fratri su već stoljećima prisutni u Bosni i odigrali su važnu ulogu u vjerskom i društvenom životu naših ljudi na ovim prostorima. Što mislite mogu li franjevci danas išta učiniti po tom pitanju u našoj zemlji i treba li njih uopće današnja Bosna?

Bosna ne može bez franjevac. Već stoljećima smo mi bili uključeni u sve pore života ove države i ako fratri budu fratri tako će i ostati.

Vi ste ovo ljeto proslavili pedesetu obljetnicu svoga svećeničkog i redovničkog života. Koja je uloga fratara bila u početku Vašeg djelovanja i koliko se to promijenilo do danas?

Uloga fratara je uvijek ista. Mi smo tu da se brinemo i vodimo svoj narod. Danas se ljudi sve više udaljuju od Crkve kao institucije. Često se događa da se vjernici obraćaju nama samo u rubnim životnim situacijama, a sve dok im u životu ide kako treba zaborave na svoju duhovnu i vjersku dimenziju.

Želim još reći da sam za svoga vremena poslao puno đaka u sjemenište i sada ima 15 svećenika i jedan biskup, prvi đak mi je bio fra Anto Šimunović koji mi je sada u Jajcu gvardijan a za svog 50-godišnjeg misništva promijenio sam 11 provincijala i 6 biskupa.

Kako Vi vidite budućnost Bosne i Hercegovine i koja bi bila uloga franjevac u takvoj BiH?

Mogu samo reći što bih ja želio da bude budućnost Bosne i Hercegovine. Volio bih da se naš narod, na čelu s političkim vodstvom, "spametuje" i da sva tri naroda žive u jedinstvu. Mi imamo zajedničku prošlost, koja nije uvijek bila lijepa, ali poučeni negativnim stvarima moramo graditi bolju budućnost. Naša raznolikost - vjerska, nacionalna i kulturološka - mora postati naše bogatstvo.

Fratri su kroz svoju dugogodišnju prisutnost na ovim prostorima uvijek bili ti koji su gradili mostove i spajali ljude. Mi fratri moramo na tome danas raditi još više i pokušati pridonijeti stvaranju ugodnog prostora za život u našoj državi.

Razgovarao Miran

Banjalučki trapisti (26)

Navršilo se 140 godina od dolaska prvih trapista u Delibašino Selo, kod Banjaluke, i 100 godina od smrti osnivača samostana Marija Zvijezda oca Franza Pfantera. Ove godišnjice povod su da opet bude progovoreno o njima i njihovim velikim zaslugama za sveukupni razvoj Banjaluke i njenog kraja. Nažalost, riječ je o zaslugama koje su proteklih desetljeća premalo vrednovane i zaboravljene

Osipanje redovničke zajednice

Trapisti pišu Okružnoj agrarnoj komisiji u Banjaluci 29. lipnja (juna) 1946. godine dopis br. 75/46: "Umoljavamo da nam se ne osporava pravo da poberemo ovogodišnje plodove, jer smo zemlju sve i pored nesagledivih poteškoća obradili u cijelosti i vlastitim snagama i troškovima." Nije im udovoljeno! Okružni narodni odbor u Banjaluci uputio je trapistima akt br. 46062 od 4. srpnja (jula) 1946. godine u kojem stoji: "Prema odluci Okružne agrarne komisije A.Br. 92-2/46 od 17. aprila 1946. godine, a potvrđeno od Ministarstva poljoprivrede i stočarstva N.R. BiH broj 12873/46 od 19. juna 1946. godine, rješavam da se sve radionice potrebne za građevinsku industriju (stolarska, bravarska, kovačka, kolarska, mehanička i dr.), koje su bile vlasništvo trapiskog samostana, sa današnjim danom stave na raspolaganje Okružnom građevinskom preduzeću u Banjaluci."

U dopisu br. 79/1946 od 10. srpnja (jula) 1946. godine pišu Sreskom narodnom odboru: "Mi danas nemamo ni najskromnije mogućnosti egzistencije dostojne ljudskog bića i to stoga što se nama nije ostavilo ono bez čega se ne može zamisliti jedna seoska radna zajednica. Dok svaki seljak može i smije imati bar kravu i ostalih domaćih životinja, ne ostavlja se nama nijedna krava, iako imamo 90 osoba na hrani... Umoljavamo Sreski narodni odbor da nam sada kao socijalno neobezbijedjenima pruži zak. moguću pomoć, barem privremeno, jer se nadamo da će više mjerodavne vlasti stornirati ovu odluku u našoj agr. stvari, premda se ova već sprovela."

Opet su bili odbijeni! Država je trapistima uzela sve, ali ne i njihove dugove. Vidi se to iz dopisa br. 84/46 od 15. srpnja (jula) 1946. upućenog Sreskom narodnom sudu: "Cjelokupni posjed naše slavne ustanove je

eksproprisan i kao takav potpuno potpao pod državnu upravu Ministarstva poljoprivrede i stočarstva, o čemu smo mi definitivno obaviješteni dana 4. srpnja (jula) tekuće godine. Prema tome, nismo mi više vlastni da solviramo bilo kakve dugove ili slično, a dabome nismo ni u stanju."

Trapisti se u ovako teškoj situaciji obraćaju dopisom br. 85/46 od 15. srpnja (jula) 1946. godine predsjedniku Okružnog narodnog odbora u Banjaluci: "Pošto je naša kuća sada lišena sveg privrednog i ekonomskog imetka, potreban nam je dugoročni zajam, radi kakve-takve nove čedne male ekonomije. Privredna banka nam je stavila u vid takav zajam, samo traži da se to dozvoli od strane cij. naslova, budući da je zabranjeno izdavati zajmove privatno-pravnim licima čiji je imetak konfiskovan ili po državi eksproprisan. Radi toga slobodni smo zamoliti cij. naslov da nam svojom preporukom dozvoli podignuti zajam od 70.000 dinara." Već 17. srpnja (jula) 1946. godine stigla je odbijenica! Trapisti upućuju "predstavku" Ministarstvu poljoprivrede i stočarstva BiH br. 89/46 od 19. srpnja (jula) 1946. godine i u njoj pišu: "Smatramo svojom dužnošću zatražiti od naslova ispravak ove grdne nepravde nanesene bosanskim trapistima... Trapisti nisu ogranak reda dominikanaca... Nas je na hrani još preko 90 i svijet se pita kako će sada ti jadni trapisti da žive, kad im je sve oduzeto, osim 10 motika, četiri budaka, jednih tačaka, jedne sjekire, jedne pile, jedne turpije, dvoje grabalja i 30 dunuma livade. Naš jedan komšija Lazo Delić je dobio povraćeno preko 250 dunuma obradive zemlje, iako je samo jedna porodica, a nas ima barem 10 po broju familija, koji neka žive od sunca i zraka... Očekujući povoljno i nepristrano suđenje u našoj iznesenoj pravednoj stvari, koja je dostavljena i ost.

mjerodavnim forumima naših narodnih vlasti, kao i skoru ispravku odn. obnovu cijelog postupka tj. da nam se dodijeli zakonski pripadajući maksimum, a višak da pređe u zemljišni fond..."

O. Anto piše dopis br. 98/46 od 16. kolovoza (avgusta) 1946. godine Okružnom javnom tužilaštvu u Banjaluci: "Danas nemamo pravo da uberemo iz naše bašte ni pet do osam kg krompira za jedan ručak, a izdali smo hiljade i hiljade dok smo osposobili sav uređaj i nabavili razno sjemenje za nju. Danas neki ljudi u nama gledaju, zbog svojih predrasuda i ideol. razmimoilaženja, samo takve individue koje su štetne po ljudsko društvo..."

O. Anto je 1946. godine u ime samostana napisao bezbrojne žalbe, koje je slao tadašnjim državnim organima u Sarajevu, Beogradu i Banjaluci, pokušavajući spasiti kakvu-takvu mogućnost opstanka samostana, ali sve je bilo uzalud. Obijao je pragove raznih ureda uručujući svoje molbe, žalbe, predstave... Tražio je: ostavite nam zakonski maksimum zemlje od 300 dunuma i 300 dunuma šume da naša redovnička zajednica može živjeti, a ostalo uzmite! No, nova vlast je ustrajala u svojoj odluci: trapiste treba uništiti!

O. Anto piše: "Kad se radilo o čl. 75 za razdiobu roda žetve 1945/1946. rekoše nam da smo imali pravo raditi ali da nemamo pravo dobiti polovicu odn. 2/3..." Svakodnevnim maltretiranja, privođenja, saslušavanja, neimaština, skučenost prostora, strah od neizvjesne sutrašnjice, doprinijeli su tome da se redovnička zajednica počela osipati. Bilo im je jasno da nije u pitanju samo njihov imetak, kojega se vlast želi dokopati, nego i to da vlasti čine sve kako bi trapiste potpuno iskorijenile. Nekima se čini da je svaka borba unaprijed izgubljena i zato odlaze.

Priredio: mons. Ivica Božinović

Banjalučki trapisti (26)

O. Lovro Galić, ekonom samostana, koji je bio uhićen i saslušan, odlazi sredinom ljeta 1946. godine s nekolicinom braće u trapistički samostan Rajhenburg u Sloveniji. Nadaju se da će tamo naći mir i nastaviti život po svojim redovničkim pravilima. No, tamošnje vlasti im nisu dale dozvolu boravka. O. Lovro ostaje kao dušobrižnik u Zagrebačkoj nadbiskupiji sve do svoje smrti. Nakon njih i o. Flavijan, superior samostana Marija Zvijezda, odlučuje s nekom braćom poći u slovenski samostan. No, na putu doživljava velike nevolje i vraća se natrag u Mariju Zvijezdu 28. rujna (septembra) 1946. godine. Nije jasno da li je uopće stigao do Rajhenburga. Braća laici razilaze se na sve strane. Neki su otišli živjeti kod rodbine i susjeda, a neki su pošli tražiti bilo kakav posao da bi preživjeli.

Kako se trapisti ne bi "uspavali", premetačine samostana i dalje traju. Tako Odsjek za unutrašnje poslove pri Sreskom narodnom odboru Banjaluka pod br. 3208/46 od 10. rujna (septembra) 1946. godine donosi rješenje: "Da se izvrši pretres svih stambenih zgrada i nuzgrednih prostorija samostana Trapisti. Pretres će izvršiti Dušan Stanarević, činovnik Odsjeka za unutrašnje poslove pri SNO. Banjaluka i po ishodu pretresa podnijeti izvještaj." Pretres je izvršen u "svrhu pronalaska prikrivenog poljoprivrednog alata i drugog".

U ovakvoj situaciji trapisti su imali i veliki problem sa daljnjim školovanjem svojih kandidata. Nije bilo uvjeta za normalan život, a kamoli za rad Samostanske visoke filozofsko-teološke škole. U dopisu br. 112/46 od 20. rujna (septembra) 1946. godine Dekanatu Bogoslovnog fakulteta u Zagrebu trapisti pišu: "Šaljemo vam na upis u Bogosloviju tri naša filozofa đaka, koji ne mogu kod nas da nastave redovno školovanje zbog interniranja naših nastavnika... Zatim vam šaljemo jednog za upis u filozofiju..." Naravno, studenti su prije toga morali dobiti "uvjerenje o političko-moralnom vladanju", u kojem je stajalo: "Ovime se drugu (ime i prezime) iz Delibašnog Sela, Trapisti, izdaje na molbu stranke potvrda da se isti nije kroz cijelo vrijeme neprijateljske okupacije ničim ogriješio protiv

interesa NOP-a. Dotični je bio i pohvalnog moralnog ponašanja, a stanovao je u Delibašinom Selu kroz cijelo spomenuto vrijeme."

I drugi članovi samostana imali su ove potvrde, ali neće im baš puno koristiti u vremenima koja su dolazila. Kako su trapisti živjeli očito je iz dopisa br. 125/47 od 6. studenog (novembra) 1946. godine upućenog Ministarstvu poljoprivrede i stočarstva u Sarajevu: "Od ovogodišnje žetve nismo dobili niti jedan kg graha, niti jedan kg kukuruza, niti jedan kg krompira ni ostalog zelenja za kuhinju! Od ovogodišnjeg roda vinograda dobili smo jednoć 60 kg grožđa. Nije nam se dalo nijedno krmče, nijedna krava, ni konj ni sprega. U kući nema drveta - samo su nam neke komšije dale nekoliko panjeva. Itd."

Vidljivo je to i iz njihove molbe upućene 28. listopada (oktobra) 1946. godine Sreskom NO Šumarskom odjeljenju u Banjaluci: "Umoljavamo cij. naslov da nam pismeno odobri usjeći nekoliko komada hrastovih stabala, koje vrlo hitno trebamo za ogradu..."

Odmah sutradan molba je odbijena! Vlast je u to vrijeme doista bila "ažurna"! Vlastima je očito dosadila upornost pojedinih trapista, a pogotovo mladog o. Ante, kojemu je tada bilo samo 26 godina i lavovski se borio za svoj samostan. Trapisti se razilaze, ali ima i onih koji su očito "tvrdoglavi" i neprestano se pozivaju na nekakvo pravo. Zato odlučuju ubrzati proces. O tome piše sam o.

Anto: "Prvi je petak prosinca (decembra) 1946. U jutarnjim satima pretres kuće i tu i u starom samostanu, gdje je bio o. Valentin.

O. Tiburcije je bio u novom samostanu. Tražili su ml. fr Luku Harapina da li je on imao što s akumulatorom. U tom je naišao o. Tiburcije i rekao da on zna za to. I tad su njega uhapsili. Mene su našli u crkvi i uz uobičajeno vrijeđanje uhapsili. Vani je čekao kamion sa strojnicama na gotovs i tako smo prebačeni u podrum Fin. direkcije, kasnije Vojni odsjek.

Tu smo ostali do 19. prosinca (decembra) 1946, a zatim smo prebačeni u Crnu kuću, gdje smo ostali do suđenja, koje se obavilo dok smo boravili u Kastelu, staroj rimskoj utvrdi na Vrbasu. Suđenje je bilo na Vojnom sudu, kao jatacima, i to o. Valentin, o. Anton i Franjo Majkić, magaziner Zadr.". Uskoro će i o. Tiburcije i o. Valerijan osjetiti, zaje-dno s njima, sve "blagodatni" višego-dišnjeg boravka u komunističkim kazamatima.

Oblaci nad Marijom Zvijezdom sve su tamniji.

Nastavit će se...

Proslava 30. Godišnjice Caritasa Banjolučke biskupije

U četvrtak, 22. rujna 2016., je obilježena 30. obljetnica postojanja i rada Caritasa biskupije Banja Luka. Svečanost je započela misnim slavljem u banjolučkoj katedrali sv. Bonaventure, koju je predslavio banjolučki biskup mons. dr. Franjo Komarica, uz koncelebraciju pomoćnog biskupa mons. Marka Semrena i još 20 svećenika iz ove, ali i nekih drugih biskupija iz BiH, Hrvatske, Slovenije i Austrije, koje imaju dugogodišnju međusobnu povezanost i solidarnost.

U svojoj homiliji, tumačeći Božju Riječ (čitanja koja smo čuli), biskup Franjo je razložio njihovo značenje za nas i za djelovanje Caritasa. „Bog je svima nama, ovdje nazočnima, dao ovo vrijeme, a nekima od nas i vrijeme svih 30 proteklih godina, da naučimo svakog dana promatrati Ga u patnicima, nevoljnima, obespravljenima, bolesnima, siromašnima, ojađenima oko nas i da se uvijek iznova spremno otvaramo spasonosnim poticajima Njegova Svetog Duhata da se ne umorimo u molitvi Bogu za blagoslov našeg rada i poštivnosti u našem dragocjenom karitativnom zalaganju za duhovno, duševno i tjelesno dobro naših bližnjih u potrebi i nevolji“ - istaknuo je, između ostalog, biskup Franjo.

Nakon proslave sv. mise, uslijedila je prigodna akademija, na kojoj je bilo prisutno oko 170 uzvanica i gostiju. Na akademiji su uručena priznanja dobročiniteljima i volonterima Caritasa, te većem broju radnika Caritasa.

Prisutnima se najprije obratio, direktor Caritasa od njegova osnutka mons. dr. Mile Aničić. Na početku svoga obraćanja, mons. Mile Aničić pozdravio je sve prisutne goste želeći im srdačnu dobrodošlicu. Naglasio je da „karitativni rad u Banjalučkoj biskupiji nije započeo tek prije 30 godina osnivanjem Caritasa biskupije Banja Luka. Crkva je uvijek, pa i u najtežim vremenima, tražila i pronalazila načina, kako da, osim naviještanja evanđelja i slavljenja sakramenata, vjeru posvjedoči i konkretnim djelima ljubavi prema najpotrebitijim“, spojivši ovu crkvenu djelatnost s onim što je ukorijenjeno u vjeri, a na ovim prostorima poznato je kao „komšinska pomoć“.

Rad ovoga Caritasa obilježila je i

posebna bremenitost ratnim događanjima: „Svjedoci smo i sudionici smo velikih promjena koje su se u tom vremenu pred našim očima zbivale, a u dobroj mjeri je i nas sve to povuklo u vrtlog kaosa. Doživjeli smo, što ponekad generacije ne dožive. Promijenili su se svjetovi: Caritas je započeo svoj hod u vremenu, kad su sve jasnije na površinu izbijale slabosti komunističkih odnosno socijalističkih režima, bolje rečeno, kad se o njima sve otvorenije i glasnije govorilo. (...) Događaji koji su uslijedili i posljedice, koje su za sobom ostavili, koštala su života desetke tisuća ljudi. Još je veći broj onih koji sa sobom nose trajna oštećenja fizičkog i psihičkog zdravlja. Sve nas su događaji s početka devedesetih jako obilježili, vjerojatno za cijeli život“, rekao je mons. Aničić.

Caritas je nastojao u proteklih 30 godina dokazati i svoju crkvenost, o čemu je mons. Aničić kazao: „U tom smislu nastojali smo i oko duhovne formacije djelatnika. Jasno, da je tu moguće i potrebno učiniti i više, jer se duhovna izobrazba nikad ne može smatrati završenom. Što je šira paleta

ljudskih nevolja, to i djelatnik Caritasa mora u duhovnom pogledu biti jači. Imajući u vidu činjenicu da Crkva u komunizmu nije imala mogućnosti edukacije i odgoja laika za izvršavanje određenih zadaća, a Caritas je upravo ono područje, gdje laici imaju svoju posebnu i nezamjenjivu ulogu, razumljivo je što Caritas ne može posegnuti za nekim velikim izborom osoba koje razumiju, što je Caritas i kako on treba raditi. Sa svojih 30 godina Caritas se još uvijek ne može pohvaliti nekom ukorijenjenom tradicijom u životu mjesne Crkve. Ono što također samokritički moramo priznati jest slaba ukorijenjenost Caritasa u župnim zajednicama“.

Prigodnu riječ uputio je i biskup Franjo Komarica, kao osnivač i pratitelj djelovanja Caritasa. Usporedio je rad Caritasa s mirisavim cvijetom „koji Božjom Providnošću, prije 30 godina proklja u ovom gradu, Božjom trajnom brigom, zaštitom i pomoću, nije u izuzetno dramatičnu i nesklonim godinama njegova izrastanja i stasanja bio slomljen niti je zgažen nestao. Dapače, unatoč brojnim udarima, ranjavanjima, savijanjima i preprekama, on je – podupiran unutarnjom neslomivom snagom istinoljubivosti, pravdoljubivosti, čestitosti, iskrenosti i velikodušnosti – ojačao, očvrstao, razgranao se i procvjetao novim mirisavim mladima, cvjetovima – a pupa i dalje“.

Govoreći o Caritasu kao organiziranom djelovanju Katoličke crkve u duhu Evanđelja, a u korist čovjeka u nevolji, biskup Komarica je, uz ostalo, naglasio kako na djelovanje također spada „odlučno, ciljano i dosljedno zauzimanje za pravednim mir u svijetu, za uspostavljanje i održavanje pravednih odnosa među ljudima i narodima, te za pravednu raspodjelu zemaljskih dobara“. Pojasnio je kako je želio „kroz konkretni ciljani rad našeg biskupijskog Caritasa učinkovito pridonijeti procesu pomirenja i liječenju ratnih bolnih rana među našim sugrađanima“.

Spomenuo je i dvojicu osobito zaslužnih djelatnika Caritasa, koji su pred konac rata „bez ikakve osobne krivice bezdušno ubijeni, a to su vlč. Filip Lukenda, župnik u Presnačama kod Banje Luke i vlč. Tomislav Matanović, župnik u Prijedoru. Izrazio je uvjerenje „da su i krvave žrtve njihovih života utkane u dragocjenu plodnost našeg biskupijskog Caritasa“. Uz to je nadodao kako „ovaj grad, s ovim imenom, u svojoj preko šest stoljeća dugoj povijesti, nije imao sreću da u njemu djeluje plodno i svestrano ovakva jedna humana organizacija, otvorena i iznimno zauzeta za aktualne, konkretne potrebe brojnih sugrađana bez obzira na njihovu nacionalnu, vjersku, kulturnu ili ideološku pripadnost“. Zahvalnost je uputio svim djelatnicima i suradnicima Caritasa na

čelu s dugogodišnjim direktorom mons. Aničićem..

Riječ su imali i predstavnicima biskupijskih Caritasa i dobročinitelja iz EU i BiH. Od prisutnih gostiju valjalo bi istaknuti: u ime Caritasa Bosne i Hercegovine s ravnatelj mons. mr. Tomo Knežević, iz Caritasa Vrhbosanske nadbiskupije ravnatelj dr. Mirko Šimić, a iz Caritasa hercegovačkih biskupija ravnatelj dr. Ante Komadina. U ime Talijanskog Caritasa gosp. Daniele Bombardi; ravnatelj Hrvatskog Caritasa mons. Fabijan Svalina; Caritas Zagrebačke nadbiskupije predstavljala je ravnateljica s. Jelena Lončar; gosp. Heriberta Holza iz Caritasa Duisburg u Njemačkoj; generalni vikar Varaždinske biskupije mons. Ivan Godina i ravnatelj Caritasa gosp. Ante Šola. Caritas iz biskupije Koper u Sloveniji predstavljao je direktor msgr. Slavko Rebec zajedno s bivšim direktorom Caritasa Koper preč. Matejom Kobala, a u ime Caritasa biskupije Graz mag. Hermann Glettler, biskupski vikar, s djelatnicom Caritasa Graz mag. Elisabeth Hartl te u ime biskupije Haarlem – Amsterdam u Nizozemskoj voditelj tamošnjeg Caritasa dr. Erik Sengers.

Nakon akademije bio je upričen zajednički domjenak.

U 30 godina postojanja, Caritas je:
-dopremio u Banju Luku i podijelio preko 20 tisuća tona hrane;
-podijelio 4000 štednjaka, preko

tisuću tona sjetvenog materijala;

-u ambulancama, za vrijeme rata i nakon, obavio preko 200 tisuća liječničkih pregleda i laboratorijskih pretraga;

-uveo patronažnu službu, koja je, od 1994. do ove godine, imala 308.000 kućnih posjeta;

-započeo 1997. programe obnove, pa je preko 2400 kuća i stanova primilo pomoć za obnovu;

-pomogao, preko pravnog savjetovaništa, vratiti vlasnicima preko 3600 kuća i stanova, poslovnih prostora i vikendica;

-u posljednjih 6 godina u okviru Centra za život i obitelj 510 trudnica posjećivalo Caritasovu školu za trudnice;

-dijelio i dijeli, unazad 15 godina, mjesečnu pomoć u projektu “Kumstva na daljinu” za više od 150 siromašne djece;

-započeo s otvaranjem svojih domova među kojima je Caritasov Dom za starije osobe u Socijalnom centru Ivan Pavao II. u Banjoj Luci, zemljoradnička zadruža “Livač” (s kojom poslovno surađuje oko 100 obitelji) u Bos. Aleksandrovcu, Dom za učenike u Prijedoru, te dom za studente u Banjoj Luci;

-mnoge druge aktivnosti i projekti s ciljem stvaranja radnih mjesta i pomoći čovjeku u nevolji.

Svi ti i mnogi drugi zanimljivi podaci o izuzetnom djelovanju Caritasa Banjolučke biskupije nalaze se u dosadašnja dva izdana sveska pod naslovom “U službi čovjeku u nevolji” I. (2011.) i II. (2016.).

Navedeni svesci mogu se dobiti na adresi Caritas Banjolučke biskupije ili u Biskupijskom Ordinarijatu.

TABBanja Luka, 22. rujna 2016

Imena i imendani

Katarinaje ime koje živi bar dvije tisuće godina! Ime je zapravo kratica grčkog oblika Aikatheríne; starogrčki (eolski) ái znači uvijek, a kathará-čist, dakle, uvijek čista. Ime je često u svim kršćanskim narodima. Hrvatske su inačice Kata, Katica, Kaja, Katja, Kaca, Katka, Trina, Rina... U Nijemaca je Katharina, Karin, Kathrein, Kathrin, Kati, Trina; u Engleza Katherine, Cathlin, Kathie, Kittie; kod Šveđana Karin, Kari; u Danaca Karen; u Francuza Catherine; u Talijana Caterina; u Španjolaca Catalina.

Poznata svetica imenom Katarina živjela je u 3. stoljeću u egipatskom gradu Aleksandriji. Stoljeća su njezin životopis prenijela u legendu. Bila je plemićkog roda i izvanredne ljepote. Neki ju je kršćanski pustinjač poučio u kršćanstvu i pokrstio. Živeći na carskome dvoru, odvažila se poći caru Maksenciju i protestirati što progoni kršćane. Car je bio zapanjen temeljitošću kojom je izlagala vrednote kršćanskog nauka. Stoga sazove najglasovitije filozofe Carstva da je pobiju, ali Katarina razumnošću i razložnošću svojeg izlaganja filozofe pridobije za kršćanstvo. Car nije sebi mogao dopustiti poraz. Filozofe daje smaknuti, a Katarinu strpa u tamnicu, moreći je glađu. Drama se nastavlja, kad Katarina iz zatvora uspije kršćanstvu privedi carevu ženu i njezinu pratnju. Oni su je, naime, što iz radoznalosti, što iz samilosti, posjećivali. To je stajalo glave ne samo njih, nego car iskaljuje svoj bijes osuđujući posvuda kršćane na smrt, a Katarini, koja ga je očito privlačila i svojom ljepotom i umnom superiornošću, ponudi da mu bude žena i nova carica. Katarina to odbija. Car naredi da se Katarina rastrga između četiri kotača koji su bili nazubljeni metalnim šiljcima. To, međutim, nije bio kraj. Kad su se kotači počeli okretati, prsnuše, a krotine ozlijede mnoge prisutne poganske vojnike. Ostalo je još da joj mačem odrube glavu. Legenda dodaje još jednu neobičnost: Kad su joj odrubili, glavu, iz njezinih rana poteče mlijeko mjesto krvi, a anđeli joj ponesoše mrtvo tijelo na Sinaj! Katarina se osobito štuje kao zaštitnica djevojaka i djevičanstva, zatim sveučilišta (mudrost), tiskara, knjižničara, filozofa, pravnika, znanstvenika, teologa, učitelja i učenika; svih zvanja koje rade s kotačima ili s noževima (gledom na njezino mučeništvo), majki koje doje djecu. Preporučuju joj se oni koji boluju od migrene i bolesti jezika, oni koji traže utopljenika i oni koji misle na sretan i kršćanski pripravan smrtni čas. Likovni je umjetnici redovito prikazuju s

nazubljenim (izlomljenim) kotačem u ruci ili do nogu, s krunom na glavi i s knjigom ili križem u rukama; katkad s prstenom. Ponekad su tu i mač, oruđe mučeništva i palma, znak pobjede u mučeništvu. Ima i duhovitih slika na kojima je do Katarininih nogu ili pod njima car Maksencije kao sitna, nadvladana figura. Atributi zorno sintetiziraju njezin život i ulogu u životu njezinih štovatelja. U kalendaru je spomendan svete Katarine 25. studenog. Još je jedna velika svetica toga imena: Katarina Sijenska, službena zaštitnica Italije (uz sv. Franju Asiškog), a spomendan joj je 29. travnja. U kalendaru se nalazi 13. veljače (negdje 1. veljače) i Katarina de' Ricci (1447.-1510.), talijanska dominikanka i reformatorica.

Kazimir. U imenu su slavenski korijeni. Stara riječ kaziti znači ništiti, uništavati, rušiti (kazi je imperativ), uz dodatak riječi mir, prema tome onaj koji ruši mir, katkad je i u ženskom rodu Kazimira. Ime je češće u Poljaka, u oblicima Kazimierz, skraćeno Kazik, i u Litvi: Kazimieras. Nosi ga i nekoliko poljskih kraljeva. U kalendaru je 4. ožujka spomendan svetoga Kazimira, kraljevića. Rođen je 1458. u Krakovu kao treće od trinaestero djece (šest sinova i sedam kćeri) poljsko-litvanskoga kralja Kazmira IV. Jagielovića. Pobunjeni su ga ugarski velikaši izabrali za kralja kad je imao trinaest godina, želeći se na taj način riješiti tvrdog i ratobornog kralja Matije Korvina. Plan nije uspio, a Kazimir je jedva umakao Korvinu. Zatim je za kratko vladao Poljskom, a njegov je otac bio u Litvi. Bio je vrlo neporočna života, duboko religiozan i osobiti štovatelj Marije Bogorodice. Umro je mlad, 4. ožujka 1484. Tijelo mu počiva u katedrali u Vilnu. Patron je Poljske i Litve i općenito mladeži.

Klara je poznato i često žensko ime. U nas se javlja u prijevodu: Jasna, Jasnica, Svjetlana (to su, doduše, i prijevodi imena Lucija; usporedi također: Iluminata) i kao Klarika, Lara. Naime, latinski pridjev ženskog roda clara znači jasna, glasna, zvonka, svijetla, čista, bistra, slavna. Englezi Clare; Francuzi Claire, Clairette; Nijemci Klara, Klarina, Klarissa; Česi Klara, Klarka, Klarinka. Sveta je Klara rođena 1194. u Asizu, od plemićkih roditelja. U bogatoj kući dobila je temeljiti vjerski odgoj, primjerenu naobrazbu, dobro je vladala latinskim jezikom, a jednako je

bila vješta u vezenju i kućanskim poslovima. To je vrijeme velikih nemira i žestokih sukoba građana i plemstva. Među građanima i trgovcima koji su se dizali protiv plemstva bio je i Franjo, sin bogata trgovca suknom, poslije sveti Franjo Asiški. Ostavivši dom, okupio je oko sebe mlade ljude, osnovao novu redovničku zajednicu -franjevce (Red je odobrio papa Inocent II. godine 1210.) i započeo veliku duhovnu obnovu Crkve. I Klara, umjesto da se uda, kako su to planirali njezini roditelji, godine 1212. (s 18. godina), potajno bježi od kuće u samostan benediktinki, da bi se poslije priključila novoj redovničkoj zajednici, kao Franjina učenica. Iako se rodbina tomu žestoko protivila, Klari se pridružila i rođena sestra Agneza. Po Franjinu savjetu Klara osniva žensku redovničku zajednicu, takozvane klarise, koje će životom po evanđelju, u radu, pokori i siromaštvu, nasljedovati Krista. Klari su se ubrzo pridružile brojne djevojke iz otmjenih asiških obitelji. Među njima i druga sestra Beatrica pa i majka Ortulana, nakon što je obudovjela. Glavno područje djelovanja Reda postali su zbrinjavanje i odgoj siromašnih djevojaka. Svladavši mnoga protivljenja i zapreke, nova je zajednica konačno dobila crkveno odobrenje i u samostanu sv. Damjana, izvan Asiza, započela svoju preporoditeljsku ulogu. Klara je bila prva redovnica kojoj je papa dopustio da zajedno sa svojim sestrama živi u potpunu siromaštvu. Sam papa Inocent IV. dvaput je posjetio Klaru dok je ležala teško bolesna. Umrla je 11. kolovoza 1253. u San Damjanu kod Asiza. Na zadnji počinak ispratio ju je papa s kardinalima i nepregledno mnoštvo svijeta. Svetom je proglašena nakon tri godine (1255.). Godine 1260. njezino je tijelo preneseno u novu crkvu, sagrađenu njoj u čast. Tu je i sada. Red se proširio po Europi. Djeluje i danas. U nas su samostani klarisa u Zadru, Splitu (gdje su sestre godine 1824. otvorile prvu žensku školu) i u Zagrebu. Klaru prikazuju u crnome redovničkom odijelu, a u rukama najčešće drži pokaznicu ili križ, knjigu redovničkih pravila, ljiljan, kadšto svjetiljku. Zanimljivost je da je papa Pio XII. godine 1958. svetu Klaru proglasio zaštitnicom televizije i elektronskih medija, jer je, prema podatku iz njezina životopisa, za vrijeme teške bolesti, ležeći u samostanu, u viđenju vidjela cijelu misu u asiškoj crkvi. Kalendarski joj je spomendan 11. kolovoza.

Nastavit će se...

Otvaranje sezone lova u Podbrđu

Ponešto se naroda skupilo na Tijelovo. Ovdje radni dan a na Zapadu blagdan i praznik. Idealno vrijeme da se posjeti rodni kraj. Bilo nas je prilično u procesiji. Molili, pjevali, sreli se.

Narod rastrčan oko košenja okućnica, okopavanja krumpira, sijanja. Gdje se radi, gdje je ljubav na djelu i vidi se. U subotu 28.5.2016. smo pozvani na druženje i objed povodom otvaranja sezone lova. Od podne svraćali mnogi. Ambijent prekrasan. Kod Zekića kuća, u grabiku uz izvor, vrijedne ruke su napravile veliki masivni stol i klupe. Raj. Kuju se planovi za lov. Očekivanja su velika. Za svaki slučaj ako se lov izjalovi, na ražnju se vrtili janje. I zalijeva se ali u grlo. Tijekom dana, a posebno navečer navratite: Ilija Maretin, Čivija, Ivo Barušin, Niko Jozanov, fra Marko Dragin, Mato Marka Pejavića, Pero Marka Zekića, Ilko Iveljin, Lojza Stipe Malićeva, Anđe Ilije Maretinog, Đuka Stipe Ivana Jozukina, Juro Marićin, Ičo Nosonjin, Pepi Ruže Ilkanove, Čovo

Barušin, Efan, Slavo Tojinov, Juro Nunin, Ivo Milinčin (Budak), Mreno Joze Marjanova, Gutin, Damir Matičin i njegova Anđe, fra Anto, Željo Jelušić, Jako Kaje Pejavića, Jančik Rudolf (Čeh, rođeni Sarajlija, strastveni planinar, dokazani prijatelj Kotorvarošana), Gige Landekin, Giginca, Anto Markića Dedinog.

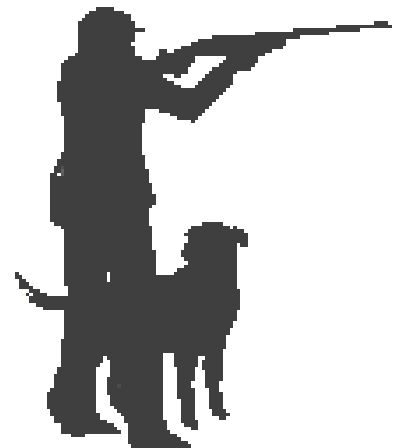
Oko nas ispod stola se motao Damirov čuko Princ. Slavilo se. Jelo, pilo i zapjevalo do pred ponoć. Velika hvala Donjanima. Iako ulova nije bilo, oni su pokazali kako biti srdačan, biti dobar domaćin i od njih se ima što naučiti.

Svi vi koji niste imali priliku doći, sigurno ste bili uz nas. Hvala vam. Doći ćete drugi puta. Bio je pozvan i srndać ali nije došao. Po njega treba ići na čeku. Čule su se i neke velike misli. Kako uloviti srndaća? Pogoditi ga puškom. (Ivo Milinčin). Kako razlikovati jelena i srndaća? Srndać ima manje rogove (Ivo Barušin). Savjet

Pere Marka Zekića: Ne ulaziti u šumu prije 9 i poslije 15 sati da vas ne zamijene sa srndaćem.

Na kraju pozdravlja vas raja iz rodnoga kraja.

Vaš Mato Marka Pejavića

Moje hodočašće sv. Leopoldu

Skromno, kako i dolikuje, tijelo sv. Leopolda je stiglo u Zagreb na čašćenje. Zadnji je dan u Katedrali. Kolone su već prošle, gužva jenjava. Večer mirna i tiha. Dostojanstvena. Izlaze vjernici ozarena lica, a ispred stotinjak hodočasnika. Pjesma, krunica, sabranost u tišini.

Svatko na svoj način zamišlja susret sa svetošću. Što bi me taj vrli ispovjednik mogao pitati? Nešto neobično? Ili ipak obično? Jesi li zavidan, ohol, lijen neumjeren u jelu i piću? Je li ti brat i onaj koji se naselio oko moje crkve na Kremenicama? I misli mi otputuju na Kremenike. I tamo je skromnost. Sjetih se sv. misija osamdeset i neke i sada pokojnog fra Zvezdana Linića. I sadašnjih susreta nedjeljom. I bi mi drago.

U laganom hodu blizu smo odra. Još nekoliko koraka i tu smo. Ispred nas u prozirnou sanduku Svetac. Svetost koja smiruje. Ne ostaje ti ništa drugo nego nakloniti glavu, prekrižiti se i proći. Ako je izreka, u maloj bočici otrov onda je ovdje u malom tijelu, gordost, v eličina,

poniznost i blagost. Riječi su suvišne. Još petnaestak minuta čekanja molitvi i mimohod je završio. Slijedi ispraćaj prema Dubravi.

Nisu naša vremena manje ispunjena svetošću nego neka STARA. Tu oko nas su sveci naših dana: Leopold,

Ivan Pavao II. čijim smo misama nazočili, Alojzije Stepinac, Majka Tereza, Ivan Merz. Na nama je da nađemo načina kako ih slijediti: ti kao Anto, Marko, Stipo, Ane, Jele, a ja kao Mato Pejavić.

Mato Pejavić.

Zlata vrijedni savjeti

Cijenjena gospodo u uredništvu,

Šaljem vam sličicu o vrlo zanimljivom i neobičnom svećeniku, fra Juri Marčinkoviću, čiju je knjigu Božja biljna ljekarna prije desetak godina izdala nakladnička kuća u kojoj sam urednica (Školska knjiga). Pišući pogovor za njegovu novu knjigu (Zlata vrijedni savjeti) puno sam saznala o fra Juri i uistinu me oduševio: svojim entuzijazmom i svojom posvećenošću pomaganju, posve je promijenio moju percepciju svećenika i razbio mnoge predrasude koje sam imala. On je, naime, jedna vrlo suvremena inačica onih fratara za koje sam mislila da žive još samo u pričama naših baka.

Neobičan običan fratar

Kad je fra Juro Marčinković krajem kolovoza preuzeo Križpolje, Jezerane i Stajnicu, tri najljepše male župe u Ličko-senjskoj biskupiji, brinjski je kraj zabrujao pitanjima: Je li to onaj fra Juro s Laudato TV? Onaj od Božje biljne ljekarne? Onaj od Ljekaruše? Odgovor je na sva ta pitanja: DA, taj fra Juro. Već sljedeći dan nakon preuzimanja župa, na službenoj FB stranici križpoljske crkve pojavili su se oduševljeni komentari: Ako su se i pojavila pitanja kako fra Juro stigne sve to: spremati propovijedi, služiti mise, obilaziti nemoćne, pomagati bolesnima, proučavati i skupljati ljekovito bilje, iscjeljivati, pisati svoje knjige, snimati svoje popularne emisije na Laudato TV, ljudima se odgovor vrlo brzo sam nametnuo.

Njegov posao i njegovo poslanje je pomažući ljudima slaviti Boga. Ali fra Juro je pri tom i vrlo moderan svećenik: strastveni pobornik zdravoga življenja i ekološki osviještenoga ponašanja. Budući su mu prioriteta i ciljevi tako jasno postavljeni, onda mu nije problem organizirati vrijeme i aktivnosti tako da se sve stigne. Piše noću, kad ljudi prestanu kucati na vrata župnoga stana tražeći njegovu pomoć, savjet ili utjehu. Iz svakog razgovora uči, koristan savjet ili iskustvo koje čuje odmah zapiše. Zlatne savjete za emisije na Laudato TV snima po nekoliko odjednom, tako da na snimanja u Zagreb odlazi jedanput mjesečno kako bi što manje izbjivao iz svojih župa...

Još je po nečemu fra Juro vrlo moderan svećenik: razmišlja menadžerski. Proaktivan je i zna delegirati poslove. Već nakon prve mise ljudi su mu počeli sami prilaziti želeći sudjelovati. Tako je počeo okupljati mlade čitače i ministrante... Čitači su uglavnom učenice osmih razreda i studentice koje se vikendom iz Rijeke i Zagreba vraćaju kući. Čitače je fra Juro odlučio na kraju godine nagraditi svojom Ljekarušom, a nakon svakoga čitanja čokoladom. Ministrantima daruje nakon svete mise čokoladice, a za svako dijete koje dođe na misu ima pripremljen bombončić. To su mali darovi, ali darovi srca. Plaća ih novcem koje dobiva za naručene svete mise, a njime planira kupiti i misna odjela i odjeću za ministrante.

Dio svoga vremena fra Juro posvećuje vrlo praktičnim stvarima poput dogovaranja načina za obnovu crkava u Jezeranama i Križpolju, krova župne kuće u Križpolju te rješavanje problema čestih nestanaka struje zbog kojih strahuje za podatke na svome računalo.

Jedino o čemu fra Juro ne vodi brigu je – drvo za ogrjev. On, naime, zimi ne grije svoj dom. Živi u hladnome, uvečer se tušira po Kneippovoj metodi (naizmjenice toplom pa ledenom vodom i na kraju ledenom), a zimi se rado zaleti do mora i pliva u hladnoj vodi. Veli da je to dobro za zdravlje i da četrdeset godina nije bio prehladen.

Prema istraživanjima Laudato TV, Zlatni savjeti, emisija koju uređuje i vodi fra Juro bilaje najgledanija emisija te televizije u kolovozu 2016. godine. Zlatni savjeti su tematske emisije: svaka nudi dvadesetak minuta zgodnih, provjerenih i zanimljivo snimljenih savjeta za zdrav život, održavanje zdravlja i doma. Te je savjete fra Juro godinama marljivo skupljao i iskušavao ih vodeći sam svoje domaćinstvo i brigu o vlastitome zdravlju. Emisija je sjajno prihvaćena u nas, ali i u svijetu, posebice u zemljama u kojima je fra Juro služio: Njemačkoj, Australiji, Kanadi...

Zlatni savjeti fra Jure Marčinkovića na Laudato TV prethode njegovoj knjizi Zlata vrijedni savjeti koju će na sajmu knjiga Interliber u Zagrebu ove jeseni predstaviti Školska knjiga.

Fra Juro ima još pun koš nevjerojatno zanimljivih i kreativnih zamisli i projekata koje će – ako je suditi po onomu što je dosad učinio – sasvim sigurno uspješno ostvariti.

Dinka Juričić

UPALA ŽIVCA

(išijas, lumbosakralni sindrom)

PITANJE

Nekoliko puta godišnje uhvati me išijas tako da se ne mogu kretati. Ne podnosim lijekove i zato vas molim za pomoć. Kakva je to bolest i koje su biljke i biljni pripravci djelotvorni kod išijasa?

ODGOVOR

Lumbosakralni sindrom, prije zvan lumboishialgija (što na latinskom znači bol u boku i kuku), a u puku poznat kao išijas, jest upala najvećega živca u nozi (ishijadikusa). Ubraja se u degenerativne reumatske bolesti. Bolovi se iz slabinske kralježnice protežu niz jednu nogu do gležnja ili prstiju. Degenerativne su promjene nazočne u donjem (lumbosakralnom) dijelu kralježnice, na trupu kralješka i disku (jastučiću koji odvaja 2 kralješka) te okolnim strukturama-ligamentima i mišićima, koje nastaju zbog njihova trošenja. Najčešće i najprije promjene se pojavljuju na diskovima koji, ovisno o težini promjene (protruzija/izbočenje, prolaps/ispad, hernija/kila), pritišću izlazište pripadajućih živaca, ali i krvnih žila.

Posljedica tih promjena jest bol u križima koja se širi u jednu ili obje noge, osjećaj utrnutosti u njima. Da bi smanjio bol, bolesnik često hoda u pognutom položaju, šepajući na bolnu ili bolniju nogu. Pojavljuje se i osjećaj hladnoće u križima i nozi. Često se bolesnik tuži posebno na bol u koljenu ili nožnom zglobu uz onu bol u cijeloj nozi. U kasnijim fazama pri progresiji bolesti mogu nastupiti problemi s mokrenjem i stolicom, što su svakako simptomi zbog kojih se odmah mora javiti neurokirurgu.

Išijas najčešće nastaje naglo zbog nekoga pokreta, podizanja tereta, nakon kihanja, a može se pojaviti i kao posljedica dugotrajnih blažih bolova u križima postupno ili kao posljedica pothlađivanja (klima). Zato se potrudite

Vi pitate, fra Juro odgovara

izbjegavati hladnoću, loše držanje, krivo opterećenje kralježaka, nošenje tereta na jednoj strani, neprikladnu obuću, nepravilno podizanje tereta. Malo je poznato da je opasno u zahodu sjediti na hladnoj plastičnoj daski; i od toga se može dobiti išijas. Zato bi trebalo imati drvenu dasku na koju se sjeda ili stavljati neku tkaninu preko plastične. Morate ojačati mišiće raznim vježbama, laganim sportom i šetnjama. Provjerite je li vam obuća u redu.

Duljina trajanja bolesti je različita: od nekoliko dana do više mjeseci, ovisno o jačini promjena koje je išijas izazvao. Kad vas išijas iznenadno uhvati, legnite na topli podmetač na zemlji, noge u kukovima i koljenima podignite i stavite ih na stolicu, stavite tople, vlažne obloge. Preporučujem i sljedeće biljne pripravke.

Kupka od trinja. Pripremite kupke od trinja (otpad od sijena, cvjetovi, listovi biljaka). U pet litara vode stavite tri puna pregršta trinja, kuhajte 10 minuta na laganoj vatri, ostavite 15 minuta poklopljeno, procijedite i ulijte u kadu. Ostanite u kadi 20 minuta, ručnikom pokupite vodu s tijela, namažite bolna mjesta uljem od gospine trave (kantaronovo ulje, *Hyperici perforati oleum*), a ujutro operite mlakom vodom i potom namažite brđankom (*Arnica montana*). Činite to svaku večer sve dok bolovi ne nestanu ili barem dok se zdravstveno stanje tako ne popravi da ne čini velike teškoće.

Ulje Oruj-3. U njemu je nekoliko desetaka čistih biljnih ulja pomiješanih u određenom omjeru. Nakon prethodne kupke ili bez nje, izmasirajte

bolna mjesta uljem, zamotajte prozirnom folijom i odležite sat vremena u postelji. Možete ležati u bilo kojem položaju, a najbolje u onom koji vam najviše odgovara. Ujutro skinite foliju, operite mlakom vodom i ponovno se izmasirajte uljem te opet zamotajte folijom. Ponavljajte to nekoliko dana. Već nakon nekoliko sati osjetit ćete olakšanje, a sljedeći dan više ne ćete imati velikih problema. Mažite se svaki dan, sve dok bolovi ne prestanu.

Iscjedina plodova divljega kestena (*Aesculus hippocastanum*). Sameljite 40 komada divljega kestena, prelijte ga litrom rakije od najmanje 43 grada, ostavite 40 dana, svaki dan dobro protresite. Nakon 40 dana procijedite, stavite u tamnu bocu i dodajte 10 tableta aspirina ili andola od 300 miligrama koje treba usitniti, stući ili samljati. Bolna se mjesta izmasiraju, može u svako doba dana, a najbolje je prije spavanja. Činite to svaki dan ili svaku večer, sve dok ne ozdravite. Razlog nestanka bolova jest to što ovaj pripravak opušta namazane dijelove tijela, mišiće i živce. Iscjedina je izvanredna i kod svih bolova kostiju, mišića i išijasa, uklještenja živaca, bolova u zglobovima, a dobro uklanja i ožiljke od operacije. Tinkтуру prije uporabe treba dobro protresti.

Prehrana. Samo dvaput tjedno jedite po 200 g krkog mesa, najbolje bijelo meso peradi, puretinu ili pileće batak bez kože, i dvaput tjedno po 200-300 g ribe. Jednako tako jedite mnogo svježega voća i povrća, a posebno preporučujem svakodnevno jednu manju papaju s korom i sjemenjem ili dio velike papaje tako da pojedete oko 200 g, cijeli ili barem pola avokada (šećeraši ne smiju jesti avokado), jedan mango (*Mangifera indica*) i oko 200 g brokule (*Brassica oleracea*). Brokula se može jesti po volji: kuhana, sirova, na salatu, kao prilog jelu. Njoj uvijek treba dodati malo (najviše malu žlicu) cimeta (*Cinnamomum zeylanicum*). Vodu u kojoj se brokula kuhala pet minuta maknite s vatre, ostavite poklopljeno da se malo ohladi i popijte je tijekom dana kao čaj.

Nastavit će se...

Zbog loše kvalitete zraka umire šest milijuna ljudi godišnje.

Čak 92 posto stanovnika Zemlje udiše zrak loše kvalitete, odnosno onečišćen zrak, izvijestila je Svjetska zdravstvena organizacija (WHO), pozvavši na žurnu akciju protiv onečišćenja odgovornog za smrt više od šest milijuna ljudi godišnje.

“Ovi podaci WHO-a dovoljni su da nas iznimno zabrinu. Žurno je potrebno poduzeti akciju protiv onečišćenja atmosfere”, rekla je voditeljica WHO-ova Odjela za javno zdravlje i okoliš, dr. Maria Neira, upozorivši da je problem akutniji u gradovima, no i da je zrak u ruralnim područjima mnogo lošije kvalitete nego što mnogi misle.

Prema podacima iz izvješća, u siromašnijim zemljama zrak je onečišćeniji nego u zemljama razvijenog svijeta. No, onečišćenje “utječe na sve zemlje u svijetu i na sve dijelove društva”, upozorila je dr. Neira, pozvavši vlade da smanje broj vozila na cestama, poboljšaju način zbrinjavanja smeća, angažiraju se na obnovljivim izvorima energije i na smanjenju stakleničkih plinova.

Izvješće se temelji na podacima s 3000 mjesta u svijetu. Većinom je riječ o gradovima, a izrađeno je u suradnji s britanskim Sveučilištem u Bathu.

Zaključeno je da čak 92 posto svjetske populacije živi u mjestima ili gradovima u kojima razina kvalitete zraka prelazi granicu koju propisuju standardi WHO-a.

Najopasnije je onečišćenje lebdećim česticama – smjese čvrstih tvari i kapljica. Neke čestice emitiraju se izravno, a druge nastaju kada onečišćenje emitirano iz različitih izvora međusobno reagira u atmosferi. Lebdeće čestice pojavljuju se u širokom rasponu veličina. One manje od 10 mikrometara u promjeru (manje od širine jedne dlake ljudske kose), toliko su male da se mogu probiti u pluća, gdje mogu uzrokovati ozbiljne zdravstvene tegobe.

Te “fine”, najsitnije čestice promjera 2,5 mikrometra i one još manje toliko su sićušne da se mogu detektirati samo elektroničkim mikroskopom. Glavni izvori “finih”, čestica su motorna vozila, termoelektrane, loženje drva i ugljena u individualnim ložištima, šumski požari, spaljivanje poljoprivrednih površina, neki industrijski procesi i svi ostali procesi sagorijevanja.

Lebdeće čestice manje od 10 mikrometra (PM10) udišu se zajedno sa zrakom i prodiru duboko u pluća. Tako se mnoge kemikalije opasne za ljudsko zdravlje prenose do unutarnjih

organa, uzrokujući širok niz oboljenja od kojih neka završavaju smrću, uključujući rak, osobito rak pluća, moždani udar, kao i oštećenja na fetusu. Otkrivena je snažna povezanost između onečišćenja s PM10 i većinom bolesti organa za disanje, bolesti srca, a posljedično i povećanom smrtnošću.

Uz iznimku nekih područja obiju Amerika, u svim ostalim područjima svijeta manje od 20 posto populacije živi u mjestima gdje kvaliteta zraka odgovara normama WHO-a.

Za onečišćenje zraka nije odgovorna samo ljudska aktivnost nego i pješčane oluje, osobito u područjima smještenim blizu pustinja.

Zahvaljujući sofisticiranim mjerenjima koja se obavljaju satelitima, stručnjaci se nadaju da će potaknuti države na veći angažman u očuvanju planeta. Neira ističe da UN-ova agencija danas raspolaže s više informacija o onečišćenju nego ikada dosad.

U izvješću WHO-a stoji i da je onečišćenje zraka odgovorno za smrt više od šest milijuna ljudi godišnje. Od posljedica unutarnjeg onečišćenja umire manje ljudi, a od posljedica vanjskog onečišćenja više od tri milijuna stanovnika našeg planeta.

Gotovo 90 posto smrtnih slučajeva povezanih sa onečišćenjem zraka događa se u zemljama s niskim ili srednjim dohotkom, ističe WHO. Najteže su pogođena područja Kine, Malezije i Vijetnama. Kazu i da nisu pronašli uvjerljiv dokaz po kojemu maske što se u nekim zemljama svijeta nose preko usta i nosa uspijevaju filtrirati prljavštinu iz zraka.

Neki gradovi u Bosni i Hercegovini, a i zemljama u okruženju imaju jako lošiju kvalitetu zraka. To su Sarajevo, Zenica, Tuzla, Jajce, Banja Luka, Prijedor, pa i Brod, posebice u zimskom razdoblju. Onečišćenje ponekad doseže i do 600 mikrograma, a dozvoljena koncentracija onečišćenja zraka u Europi je od 45 do 60 mikrograma po četvornom metru. Ako je onečišćenje zraka 500 mikrograma dulje od četiri sata treba proglasiti nepogodu – stanje uzbune.

Slično je i u Slavanskom Brodu u Hrvatskoj, gdje zrak onečišćuje rafinerija u ruskom vlasništvu iz bh Broda.

Rješenje ovog ekološkog problema još nije na vidiku, a stanovnici udišu onečišćen zrak.

www.net.hr/danas, www.google.ba

Priredila Luca Koroman

Od Krakowa do Marije Bistrice

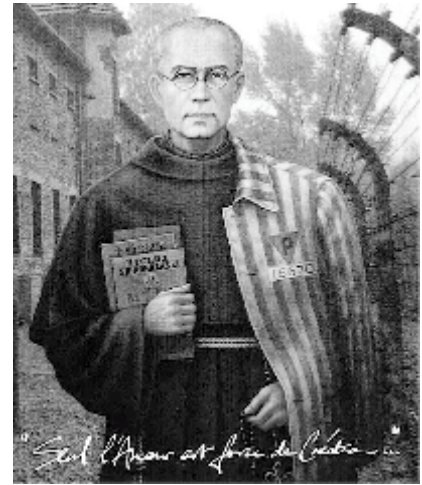
U prošlom Glasniku pisala sam o putu u Krakow. Iz Krakowa posjetili smo Auschwitz i Czestochowu 17. 6. 2016., a Wadowice 18. 6. - odakle smo otputovali u Beč, pa u Mariju Bisticu.

Što reći o Auschwitzu, najvećem nje-mačkom logoru iz Drugog svjetskog rata. Mjestu gdje je u smrt poslano više od milijun nevinih ljudi. Logor je nedaleko poljskog gradića Oświęcim (njemački: Auschwitz), koji je u rujnu 1939. pripojen Njemačkoj. Od Krakowa je udaljen 50 km, a 286 od Varšave.

Ulaz u logor, ispod natpisa „Arbeit macht frei“ = Rad oslobađa, izaziva jezu i nelagodu. Iako je tu puno ljudi, koji sa svojim vodičima uzimaju slušalice. U skupini je 30 – 40 posjetitelja s jednim vodičem. Razgledanje se obavlja tiho bez razgovora u koloni po jedan idući uvijek desnom stranom, a slušalice su tu da čuješ što vodič govori. Jezivo. Nevjerojatno. Pitaš se kako vodiči izdržavaju svaki dan govoreći posjetiteljima strahote koje su se tamo dešavale. U zgradama i barakama uglavnom je zadržano kako je nađeno – uredi, prostorije u kojima su boravili logoraši namještaj. U nekim malim sobama su skromni uski kreveti. Spavati na krevetu je bila nagrada. Neke prostorije su napunjene nađenim stvarima ubijenih logoraša: prostorija s putnim kovčezima na kojima su vidljive adrese njihovih vlasnika, obuća – cipele, prostorija u kojoj su izložene kose. Nedaleko je bila tvornica u kojoj se od kosa logorašica tkalo platno. Bunker gladi - mali prostor nešto više od jednog metar i bez prozora, samo jedan uski mali dovod zraka. Logoraši su

svakodnevno dobivali vrlo malo hrane, a u bunkeru gladi su zatvarali logoraše ne dajući im ni hranu ni vodu. U tom bunkeru je bio i sv. Maksimilijan Kolbe s devet logoraša - kažnjeni su jer je jedan logoraš uspio pobjeći. Među osuđenim na gladovanje je bio i Poljak Franciszek Gajowniczek, koji je vapio: Jedna moja žena, jedna moja djeco. To je dirnulo Kolbea, pa se ponudio zamijeniti Gajowniczeka, što su Nijemci prihvatili.

Maksimilijan Kolbe rođen je 7.1. 1894. U ranoj mladosti doživio je viđenje: Blažena Djevica Marija ponudila mu je dvije krune: bijelu i crvenu. Bijela je značila nevinost, a crvena mučeništvo. Prihvatio je obadje. U 13. godini pridružio se franjevcima konventualcima. Studij filozofije i teologije studirao je u Rimu i u 24. godini je doktorirao. U Rimu je, s nekoliko franjevaca, utemeljio Vojsku Bezgrješne, čija zadaća je bila boriti se za ostvarenje dobra i promicati pobožnost prema Bezgrješnoj. Po povratku u Poljsku nastoji provesti ideje Vojsku Bezgrješne, ali nailazi na nerazumijevanje. Ipak, osniva Gospin grad nedaleko Varšave, a potom i u Nagasakiju (Japan) utemeljuje Grad Bezgrješne gdje provodi zamisli Vojske Bezgrješne. Najviše je promicao molitve za obraćenje grešnika te zauzimao se za otkrivanje ljepote vjere. U tu srhu pokrenuo je časopis Vitez Bezgrješne, koji je izlazio u Poljskoj i Japanu. Vraća se u Poljsku 1936 i radi u Gospinu gradu. Uhićen je 28.7.1941. i odveden u Auschwitz. U logoru je

Sveti Maksimilijan Marija Kolbe

doživio strašna mučenja i ponižavanja, kao i osudu na smrt gladovanjem. Pošto su devetorica – osuđena zajedno s njim na gladovanje umirali jedan za drugim, a Kolbe je preživio tri tjedna usmrćen je 14.8. 1941. injekcijom karbolne kiseline.

Blaženim je proglašen 1971., a papa Ivan Pavao II. proglasio ga je svetim 1982. nazvavši ga prorokom civilizacije ljubavi, jer je svoj život položio za čovjeka – brata i tako posvjedočio svetost Isusova života i spasonosnu snagu žrtve za drugoga. Njemački i poljski biskupi Kolbea su proglasili svecem pomirenja – mučnikom vjere i ljubavi. Povodom 70 obljetnice smrti, Poljski parlament je 2011. godinu proglasio godinom sv. Maksimilijana Kolbea.

U prostoriji u kojoj je, prije osuđivanja na gladovanje, boravio sv. Maksimilijan Kolbe, postavljena je i uvijek gori svijeća. Neka nam bude poticajna njegova misao „Kakav spokoj i mir u spoznaji da poslušno-šću sasvim sigurno radiš ono što je volja Božja“.

Kao početni prostor za logor je poslužila vojarna poljske vojske, a poslije su dograđivane barake kako se broj logoraša povećavao. Logor su činila tri dijela: Auschwitz I. – originalni, prvi logor i administrativna uprava cijelog logora; Auschwitz II. (Birkenau - ime sela u kojem je smješten) – centar za istrebljivanje i Auschwitz III. – radnički centar. Bilo je još 45 manjih logora.

Većina logoraša je ubijena u plinskim komorama - oko 90 %, ostali su usmrćivani prisilnim radom, izgladnjivanjem, pogubljenjima i medicinskim eksperimentima. Najveći broj logoraša bili su Židovi iz svih europskih zemalja, koje su okupirali Nijemci.

Misa u Svetište Gospe Jasnogorske - Czestochowa

Svetište Gospe Jasnogorske - Czestochowa

U Auschwitzu I. ubijeno je 70 000 ljudi – uglavnom poljski i ruskih zarobljenika. Prvi pogubljeni u logoru je 25 Poljaka. U Auschwitzu II. (Birkenau) ubijeno je oko 960 000 Židova, i 75 000 Poljaka te 19 000 Roma. Mnogi su, u Auschwitz III. preminuli od bolesti, gladi i raznih mučenja.

Auschwitz je posjetio papa Ivan Pavao II., Benedikt XVI, a nedavno i papa Franjo.

Iz Auschwitzta smo otišli u Czestochowu (Čenstohovu) gdje smo trebali stići nakon sat i pol vožnje autobusom. Putovanje je trajalo više sati. Ipak, nas je, sa svojim suradnicima, ljubazno dočekaao pater Mihovil Filipović, naše gore list kako bi narod rekao, (rođen u Agićima kod Dervente), brat montfortanac, a živi u redovničkoj zajednici braće sv. Gabriela. U njihovu samostanu okrijepili smo se jelom i pićem. Potom smo imali misu u svetištu Majke Božje Jasnogorske - Czestochowse u kapelici Sv. Krunice, koju je predslavio fra Pero Karajica. Pater Filipović nas je upoznao s poviješću i suvremenošću Czestochowe, kao i s redom Družbe Misionara Montfortanaca, koju je osnovao je sveti Ljudevit Grignion Montfortski u Francuskoj 1705. Istaknuo je da Czestochowa duhovno središte Poljaka, Krakow kulturno, a Vašava (Warszawa) političko.

Naziv grada dolazi od imena Czestobor i Czestomir. Grad je u južnoj Poljskoj, a utemeljen je u XI. stoljeću. Nalazi se u pokrajini Mał-opolska na rijeci Warti. Pokrajina je bogata ugljenom i željeznom rudom. Grad je željezničko čvorište još od 1846. kada je željeznicom povezana Varšava s Bečom, što potiče razvoj industrije u Czestochostowi. S Krakowom i Varšavom spojena ja i autocestom. Sudbina grada vezana je poviješću Poljske: ratovima i mijenama gospodara, pa je grad nekada napredovao,

a nekada stagnirao. Od pada komunizma grad izrasta u turističko mjesto, posebice vezano za vjerski turizam. Jasna Gora najpo-znatije marijansko svetište u Poljskoj.

U Czestochowi, na brdu Jasna gora 1382. osnovan je Pavlinski samostan u koji je 1385. donesena slika crne Gospe s malim Isusom za koju predaja kaže da je naslikao sv. Luka evanđelist na dasci koju je napravio Isus. Stručna ispitivanja su utvrdila da slika potječe iz VI. stoljeća. Slika se nalazi u crkvi Rođenja Marijina unutar Pavlinskog samostana. Crkva je sagrađena u XV. stoljeću. U XVII. i XVIII. uređena je u baroknom stilu. Glavni oltar je napravljen 1728. Ovo svetište Majke Božje poznato je i izvan Poljske, posebice nakon što je svetište posjetio papa Ivan Pavao II. 1983. i 1991. Svetište posjete brojni hodočasnici Poljaci i hodočasnici iz drugih država. Preko 3,5 milijuna hodočasnika iz 66 raznih država došlo je u ovo svetište 2004.

Poljaci organiziraju razna hodočašća ovom Gospinu svetištu. Tako poljska vojska organizira od 5. do 14. kolovoza vojno hodočašće. Vojnici pješače oko 400 km od Varšave do Czechostowe.

Hodočastite u svetište i molite od Boga, po zagovoru Blažene Djevice Marije, svladavanje svojih teškoća i ostvarivanje svojih snova, vjerujući da je uz Boga i zagovor Majke Božje sve moguće.

Posjetili smo i Wadowice, rodno mjesto sv. Ivana Pavla II. U kojem je proveo djetinjstvo – živo 18 godina, a potom u Krakowu.

Wadowice su mali grad s nešto manje od 20 tisuća stanovnika u južnoj Poljskoj na rijeci Skawi. Osnovao ga je, rajem X.

stoljeća Wad ili Wład (kratica imena Władysław). Poslije pada komunizma malo industrije što je bilo raspada se, ali grad izrasta u turističko mjesto. Poznat je kao mjesto rođenja pape Ivana Pavla II. (Karola Wojtyła), a očuvan je prirodni okoliša i kulturna baština. Godišnje Wadowice posjeti više od 200 000 turista.

Rodna kuća sv. Ivana Pavla II. sada je muzej. U katedrali u kojoj je kršten Karol Wojtyła pomolili smo se u kapelici klanjanja Presvetom i kapelici sv. Ivana Pavla II. Naravno, mjesto je puno slika Ivana Pavla II., pred crkvom, nedaleko rodne kuće je i spomenik.

Misu smo slavili u samostanu karmelićana u crkvi sv. Josipa.

Od Wadowica prema Beču vozimo se nevjerojatno prostranom visoravni. Ovdje se nebo ne sastaje s brdima. Ispred je nepregledna ravan, pa imate osjećaj da će autobus ubrzo samo uroniti u nebesko plavetnilo. Nevjerojatan vidik.

U Beču smo imali najneobičniji objed (da ne kažem neukusan), a posluga – Bože sačuvaj takove posluge. Sutra 19.6.2016. razgledali smo grad i sretno stigli u dragu Mariju Bistricu – Gospi Bistričkoj – Kraljici Hrvata. Tu smo bili kod kuće. Tako je lijepo svuda ići, ali kod svojih je najljepše.

Vrhbosanska nadbiskupija i Banja-lučka biskupija organizira hodočašće u Mariju Bistricu 8. listopada 2016. Možda tko iz Kotor Varoša bude na tom hodočašću i napiše svoje dojmove.

Spomenik sv. Ivanu Pavlu II. u Wadowicama

HUMOR.HUMOR.HUMOR.HUMOR.

U autobusu, pored djevojke čije je čitavo tijelo prekriveno tetovažama, stajala je baka i sa čuđenjem zagledala tetovažu na vratu. Djevojka je uputa: "Što je baba, u tvoje vrijeme nije bilo tetovaža? Što si toliko blenula?"

Baka joj odgovori: "Kćeri moja, u moje vrijeme je bilo svega... Ja sam 30 godina provela u Aziji. Zatim sam predavala kineski jezik na fakultetu. Jednostavno, ne mogu shvatiti, zašto ti na vratu kineskim slovima piše 'Jednom odmrznuto ne zamrzavati ponovno'"

Natjecali se Hrvat, Srbin i Bosanac čija je medicina više napredovala.

Kaže Hrvat: Mi čovjeka otvorimo i zatvorimo a on opet živ. Kaže Srbin: Nije to ništa, mi čovjeku izvadimo oči i stavimo klikere i on opet vidi. Kaže Bosanac: Ma nije to ništa, mi čovjeku odsiječemo glavu i opet zašijemo i on živ. Pita ga Srbin: Daj što ti je, tko je to vidio. Bosanac njemu: Taj tvoj s

Mujo i Fata večeraju u restoranu. Fata se uprlja hranom.

"Ajme, pogle Mujo, izgledam ko svinja!"

"E, još si se i uprljal

Policajac u gradu zaustavi čovjeka u automobilu s tigrom na prednjem sjedalu. "Što radiš s tim tigrom?" Uzviknuo je, "Vodi ga odmah u zoološki vrt."

Slijedećeg tjedna, isto policajac ponovo vidi istog čovjeka s tigrom na prednjem sjedalu i obojica imaju sunčane naočare. Policajac ih ponovo zaustavi. "Jesam li ti rekao da vodiš tigra u zoološki vrt!"

Čovjek odgovori: "Pa i vodio sam ga. Dobro smo se proveli. Ovaj vikend ga vodim na plažu."

Čovjek imena Žuti otiđe u dućan kupiti kaput. Vрати se doma, majka ga dočeka i počne se derati: Pa kud baš zeleni, crni Žuti!?"

SLASTICE

Kokos kocke

Jedan dobar brzinski kolač!

Sastojci:

- 200 ml mlijeka
- 150 g šećera
- 200 g margarina
- 1 vanilin šećer
- 100 g groždica
- 100 g kokosovog brašna
- 100 g čokolade za kuhanje
- 300 g mljevene plazme ili nekog drugog keksa

I još:

- glazura od čokolade
- šlag

Priprema:

Zagrijati mlijeko, šećer i margarin, pa dodati čokoladu i groždice. Kada se margarin i čokolada otope, maknuti sa vatre. Dodati kokosovo brašno i mljeveni keks, pa sve dobro sjediniti. Istresti u pleh dimenzija 30×25 cm. Preliti glazurom od čokolade ili umućenim šlagom.

Napomene:

Rezati tek kad se ohladi i stegne!

Dobar tek!

HUMOR.HUMOR.HUMOR.HUMOR.

 Nema raja bez rodnoga kraja!